NOVADNIEKS

ISSN 1407-9321

LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

● OTRDIENA, 2013. GADA 18. JŪNIJS ● Nr. 45 (8316) ● Cena mazumtirdzniecībā Ls 0,53

PREIĻU PILSĒTAS BIBLIOTEKA

Tūrisma sezona ir klāt 4. lappusē

Tautas atmiņa 5., 7. lappusē

3. Trīszvaigžņu spēles — pirms 12 gadiem 11. lappusē

Zemnieki izrāda lielu interesi par rīkotajiem semināriem

● **Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) uzņēmējdarbības konsultante Aina Golubeva atzīst, ka, neskatoties uz aktīvo lauku darbu sezonu, zemnieki labprāt un ar interesi apmeklē Valsts Lauku tīkla pasākumu ietvaros rīkotos seminārus. Viņus interesē nozaru attīstības tendences, saimniecību konkurētspējas palielināšana.**

Lielāku un mazāku dravu turētāji no apkārtējiem novadiem, kā arī Atašienes, Nagļiem un Viļāniem apmeklēja biškopības tēmai veltītā semināra praktisko daļu Preiļu pagasta Sēņukalnā, kur atrodas mācību drava «Bitītes». Līdz ar pieredzējušajiem kolēģiem instruktora konsultanta Guntara Meļņa (attēlā vidū bez maskas) sniegtās praktiskās zinības smēlās arī jaunās paaudzes biškopji.

▸▸ Turpinājums 3. lappusē.

Līvānos skolēni pirmo reizi iesaistās nodarbinātības pasākumos

Līvānu novada domē beigusies pieteikšanās skolēnu nodarbinātības pasākumiem vasarā novada pašvaldībā. Vēlmi strādāt izteikuši 102 jaunieši no visa Līvānu novada. No Līvānu pilsētas pieteikušies 55 jaunieši, no Rudzātu pagasta — 15, no Rožupes pagasta — 16, no Turku pagasta — astoņi, no Sutru — pieci, no Jersikas pagasta — trīs skolēni. Šī gada vasarā pašvaldība atbilstoši finansiālajām iespējām plānoja atbalstīt ar darba vietām 50 jauniešus. Saskaņā ar nolikumu priekšroka nodarbinātības pasākumu nodrošināšanā tika dota daudzbērnu ģimeņu bērniem un jauniešiem no trūcīgām ģimenēm, kuru dzīvesvieta deklarēta novadā. Līdz 14. jūnijam domē tika veikta kandidatūru atlase, un, kā bija noteikts, atlasīti tie 50 skolēni, kas varēs iesaistīties nodarbinātības pasākumos. Sagatavoti arī rezervistu saraksti, kuri, iespējams, stāsies darbā tādā gadījumā, ja kāds skolēns veselības vai citu iemeslu dēļ neturpinās darbu.

Skolēniem būs iespēja strādāt pašvaldības iestādēs un uzņēmumos divas nedēļas laikā no 17. jūnija līdz 17. augustam. Iestādes, kas vēlējās iesaistīt skolēnus darbā, pieteicās domē. Tās ir pagastu pārvaldes, skolas. Pusaudži strādās arī novada domē. Skolēniem paredzētie darbi lielākoties saistīti ar teritorijas labiekārtošanu un uzturēšanu kārtībā. Jau vakardien, 17. jūnijā, Līvānu novadā darbu uzsāka pirmā skolēnu grupa.

Noteikta samaksa — 1,375 lati stundā pirms nodokļu nomaksas, kas atbilst valstī noteiktajai minimālajai samaksai par darbu pusaudžiem. Skolēni strādās pa četrām stundām dienā, piecas dienas nedēļā.

ZIŅAS

Riebiņu novadā atkārtoti par domes priekšsēdētāju ievēlēts Ilmārs Meluškāns

Pēc 1. jūnija pašvaldības vēlēšanām pirmo jaunās domes sēdi 14. jūnijā atklāja un vadīja Riebiņu novada vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs Ilgvars Kalvāns. Domes deputātiem sēdē bija skatāms viens jautājums – domes priekšsēdētāja ievēlēšana, informē Riebiņu novada domes sabiedrisko attiecību speciālists Rolands Naglis.

Deputāti izvirzīja kandidātus novada domes priekšsēdētāja amatam. Tika izvirzīti trīs kandidāti: Pēteris Rožinskis, Ilmārs Meluškāns un Jānis Kupris. Deputāts Pēteris Rožinskis savu kandidatūru atsauca. **Deviņiem deputātiem balsojot "par"** domes priekšsēdētāja kandidātu Ilmāru Meluškānu un sešiem deputātiem balsojot "par" domes priekšsēdētāja kandidātu Jāni Kupri, **par Riebiņu novada domes priekšsēdētāju atkārtoti tika ievēlēts līdzšinējais domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns.**

Jaunievēlētais domes priekšsēdētājs sasauca ārkārtas sēdi pēc trim stundām, kur tika izskatīts jautājums – domes priekšsēdētāja vietnieka vēlēšanas. Tika izvirzīti trīs kandidāti: Pēteris Rožinskis, Alberts Upenieks un Jānis Kupris. Deputāts Alberts Upenieks savu kandidatūru atsauca, bet ar deviņām balsīm "par" Pēteri Rožinski un sešām balsīm "par" Jāni Kupri, **par domes priekšsēdētāja vietnieku tika ievēlēts Pēteris Rožinskis.**

Domes sēdes noslēgumā tika nolemts, ka nākamajā domes sēdē tiks apstiprinātas domes komitejas.

Līvānu novada domi atkārtoti vadīs Andris Vaivods

Pirmdien, 17. jūnijā, uz pirmo novada domes sēdi pulcējās jaunievēlētie Līvānu novada domes deputāti.

Sēdes darba kārtībā bija iekļauti jautājumi par novada domes priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietnieka ievēlēšanu un par pastāvīgo komiteju izveidošanu. Atbilstoši likumdošanai sēdi līdz priekšsēdētāja ievēlēšanai vadīja Līvānu novada vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja Inta Raubiška.

Domes priekšsēdētāja vēlēšanām deputāte Gunta Ozoliņa izvirzīja Andra Vaivoda kandidatūru. Citu priekšlikumu nebija. Atklātās vēlēšanās **12 deputātiem balsojot «par»**, trijiem — «pret», **Andris Vaivods tika ievēlēts par Līvānu novada domes priekšsēdētāju.** No šī brīža viņš pārņēma domes sēdes vadīšanu. Priekšsēdētāja vietnieka vēlēšanām Andris Vaivods izvirzīja Aijas Usānes kandidatūru. «Par» nobalsoja 12, «pret» — trīs domes deputāti, un līdz ar to **Aija Usāne ievēlēta par Līvānu novada domes priekšsēdētāja vietnieci.** Šo darbu viņa veiks paralēli novada izglītības pārvaldes vadītājas amatam. Andrim Vaivodam un Aijai Usānei šie amati bija uzticēti arī iepriekšējā sasaukumā.

Ievēlētas arī finanšu, tautsaimniecības, sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejas. Finanšu komitejā darbosies deputāti Andris Vaivods, Aija Usāne, Ināra Kalvāne, Ļevs Troškovs, Pēteris Romanovskis, Valdis Anspaks, Jānis Magdaļenoks, Aivars Smelcers un Normunds Brukmanis. Komiteju atbilstoši likumdošanai vada domes priekšsēdētājs. Tautsaimniecības komitejā strādās Andris Vaivods, Ļevs Troškovs, Jānis Magdaļenoks, Valdis Anspaks, Normunds Liepnieks, Māris Grigalis, Juris Kirillovs. Sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komitejā darbosies Aija Usāne, Ināra Kalvāne, Mārīte Vilcāne, Gunta Ozoliņa, Jānis Magdaļenoks, Māris Grigalis un Anatolijs Sproge. Šīs un tautsaimniecības komitejas priekšsēdētāji jāievēl pirmajā komiteju sēdē.

Pirmajā domes sēdē atkārtoti ievēlētie un jaunievēlētie deputāti tika sveikti, pasniedzot ziedus, bloknotus, kā arī pazīšanās zīmi ar novada domes logo, vārdu un uzvārdu, līdzīgu tām, kādas ikdienā savās darba vietās nēsā domes darbinieki.

● REKLĀMA

LAFIKO.LV

KREDĪTI PENSIONĀRIEM

līdz 75 gadu vecumam

NAUDA JEBKURAM MĒRKIM!

Preiļi, Raiņa bulv. 21, 7. kabinets (1. stāvs)

otrdiena 9.30 – 15.00

☎ 65320077, 65421026, 26773714

Aizņemieties atbildīgi, izvērtējot savas iespējas!

NACIONĀLĀS ZIŅAS

VID kaļ jaunus ēnu ekonomikas apkarošanas plānus

Valsts ieņēmumu dienests (VID) iecerējis jaunas, stingrākas prasības kases aparātiem un sistēmām, tādējādi cerot stingrāk vērsties pret ēnu ekonomikas problēmām, tostarp līdzekļu izcelsmi «aplokšņu algām», taču uzņēmējos jaunās prasības izraisījušas sašutumu, jo prasīs neplānotas papildu investīcijas, vakar informēja LTV raidījums «De facto». Nepilni pieci miljoni latu (Ls 4 996 800) – šādu naudas summu Valsts ieņēmumu dienests 2012. gadā uzrēķinājis mazumtirgotājiem nodokļu auditos. Teorētiski jau tur, kur kaut kas tiek pirkts un pārdots, visu fiksē kases aparāts vai modernākās kases sistēmas – tostarp valstij pienākošos nodokļu daļu. Taču dzīvē mēdz būt citādi. Šā gada pirmajos piecos mēnešos vien VID veiktajās 904 pārbaudēs pārkāpumi konstatēti lielākajā daļā – 599 gadījumos. Rezultātā tapušas jaunas prasības kases aparātiem un sistēmām, kas saskaņā ar VID plāniem spēkā stāsies no 2015. gada 1. janvāra. Un tas daļu uzņēmēju pamatīgi sadusmojis – VID vēlas atteikties no fiskālās atmiņa sistēmas blokiem un turpmāk noteikt, ka jāizmanto energoneatkarīga elektroniskā atmiņa. Tādējādi cer izvairīties no situācijām, ka pēkšņa elektroenerģijas pārrāvuma dēļ daļa informācijas zūd. Ieņēmumu dienests arī lepojas ar jauniepirktu tehniku, kas turpmāk līdzēšot operatīvāk pie nepieciešamās informācijas piekļūt. Savukārt uzņēmējiem jaunās prasības tikai gadu pēc eiro ieviešanas nozīmē atkal jaunas investīcijas. Bet VID arīneslēpj, ka, tāpat kā līdz šim, gan jau ka arī jaunajai sistēmai atradīs veidus, kā to apiet. Un tas uzņēmējuprāt ir akmens paša VID dārziņā, jo, jau šobrīd daudz stingrāk kontrolējot kases aparātu apkalpotājus, krāpšanās gadījumus varētu mazināt, arī nemainot tehniskās prasības.

Par satiksmes noteikumu pārkāpumiem policija soda naudās piemērojusi 2 148 385 latus

Šogad piecos mēnešos par satiksmes noteikumu pārkāpumiem Valsts policija soda naudās piemērojusi kopumā 2 148 385 latus, bet no tiem iekasējusi 1 005 133 latus, liecina Valsts policijas apkopotā informācija. Pērn šādā pašā laika posmā soda naudās piemērots 1 792 341 lats. Privātā komersanta fotoradari pārkāpumus vairs nefiksē no pagājušā gada decembra, taču uz ceļiem joprojām darbojas Valsts policijas rīcībā esošie fotoradari. Kopš 2008. gada par to fiksētajiem pārkāpumiem vadītājiem uzlikti naudas sodi 1 522 120 latu apmērā, no kuriem iekasēti 1 328 660 lati. Jau ziņots, ka pērn pirmajos piecos mēnešos par ātruma pārsniegšanu ceļu policijas inspektori noformējuši 23 184 protokolus, savukārt šogad tādā pašā laika posmā noformēti 36 683 protokoli. Šī statistika gan attiecas tikai uz ceļu policijas inspektoru noformētajiem protokoliem, nevis fotoradaru fiksētajiem pārkāpumiem. 2011. gada pirmajos piecos mēnešos inspektori par ātruma pārsniegšanu noformēja 33 582 protokolus. Policija atgādina, ka privātā komersanta fotoradari sāka darboties tikai 2011. gada nogalē. Savukārt šogad privātā partnera fotoradaru uz ceļiem nav un policisti kopš to darbības beigām, strādājot pastiprinātā režīmā, uzrauga ātruma ievērošanu. Patlaban ātruma pārkāpēji tiek ķerti ar rokas radariem un automašīnās iebūvētajām mērierīcēm. Joprojām tiek izmantoti arī 2008. gadā iegādātie četri Valsts policijas fotoradari. Kamēr atbildīgās institūcijas vēl nodarbojas ar jaunā fotoradaru projekta saskaņošanu un ieviešanu, Valsts policija ātruma mērierīču arsenālu nākotnē papildinās ar automašīnās ierīkotajām mērierīcēm.

Nevērtējiet savu dienu pēc ievāktās ražas, bet pēc iedēstīto koku daudzuma.

(R.L. Stīvensons)

Nākamgad jārēķinās ar elektrības cenu pieaugumu

Nākamgad mājsaimniecībām ir jārēķinās ar elektrības cenu pieaugumu, jo pašreizējais pamattarifs nesedz ražošanas izmaksas, vakar telekanālā LNT atzina ekonomikas ministrs Daniels Pavļuts.

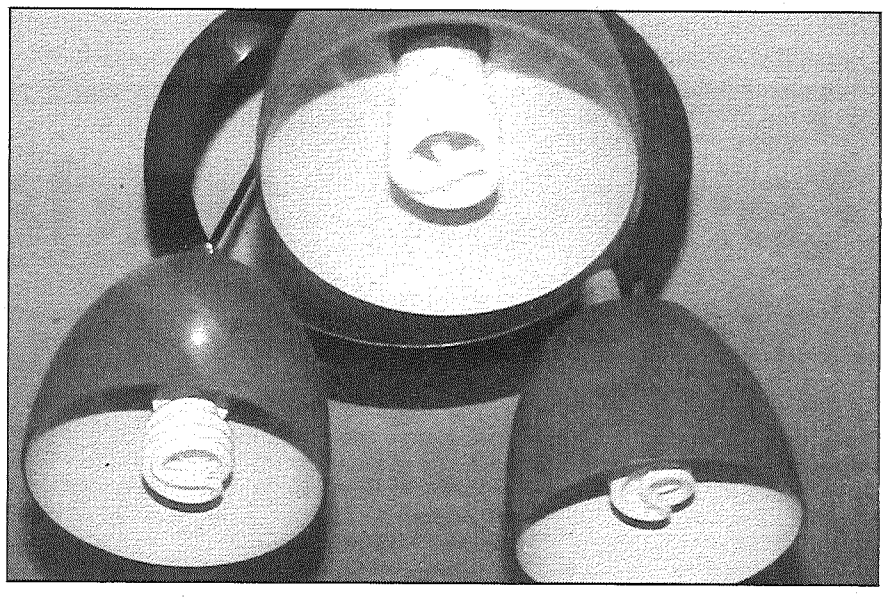

Elektrības cenas varētu pieaugt, vai nu elektrības ražotājam «Latvenergo» sagatavojot jaunu tarifu, vai arī ieviešot brīvo tirgu, pieļāva ministrs, uzsverot, ka viņš par savu galveno uzdevumu izvirzījis laicīgi gatavoties šim brīdim un mazināt elektrības cenas pieauguma riskus. Politiķis solīja, ka īpaši tikšot meklēti veidi, kā no elektrības cenu pieauguma pasargāt mazturīgos, kuru atbalstam varētu tikt veidots īpašs fonds. Pavļuts arī iepriekš ir izteicies par ieceri veidot elektroenerģijas ražošanas atbalsta fondu, kas kompensētu pieaugošos rēķinus par elektrību. Ekonomikas ministrijas (EM) piedāvājums izveidot Elektroenerģijas ražošanas atbalsta fondu vērsts uz to, lai visiem Latvijas elektrības patērētājiem, tostarp mājsaimniecībām, kompensētu pieaugošos rēķinus par elektrību, kas saistīti ar iepriekšējo valdību laikā uzņemtajām obligātā iepirkuma komponentes (OIK) saistībām un tiek segtas no visu elektrības lietotāju kabatām.

Pēdējais nozīmīgākais lēmums par atbalstu AS «Latvenergo» TEC2-2, kas OIK apjomu palielinās no nākamā gada, pieņemts 2010. gada septembrī. Tad valdību vadīja šis pats premjers un ekonomikas ministrs bija Artis Kampars. Tagad Ekonomikas ministrija strādā, lai šie iepriekšējo valdību lēmumi atstātu pēc iespējas mazāku ietekmi uz visiem elektrības lietotājiem, kuru vidū skaitliski lielāko apjomu veido tieši mājsaimniecības. Atbalsta fonda izveide ir tikai viens no soļiem, ko Ekonomikas ministrija piedāvā,» informēja Pavļuts.

No 2014. gada 1. aprīļa elektroenerģijas ražošanas atbalsta fonda administratora funkcijas pildīs AS «Latvenergo» jaundibināta meitassabiedrība, nolēma Ministru kabinets. Valdība pieņēma zināšanai iesniegto informatīvo ziņojumu par elektroenerģijas ražošanas atbalsta fondu. Jautājumu par valsts finansējumu fonda funkciju nodrošināšanai 2014. gadā un turpmākajos gados valdība skatīs, lemjot par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2014., 2015. un 2016. gadam un nākamā gada budžetu.

No 2013. gada 1. aprīļa apstiprinātās OIK galalietotājiem ir 1,89 santīmi par kWh, tajā skaitā komponente no ražotājiem, kas elektroenerģiju ražo koģenerācijā, ir 1,33 santīmi par kWh, bet, izmantojot atjaunojamos energoresursus, – 0,56 santīmi par kWh. Turpmāk OIK varētu pieaugt līdz 2,3 santīmiem par kWh 2014. gadā, 2,53 santīmiem par kWh 2015. gadā un 2,6 santīmiem par kWh 2016. gadā.

Ņemot vērā EM prognozes, obligātā iepirkuma izmaksu kompensācijai par 2013. gadā saražoto elektroenerģiju būs vajadzīgi 158,25 miljoni latu, par 2014. gadu – 173,50 miljoni latu, bet par 2015. gadu – 184,01 miljons latu.

OIK apdraud konkurētspēju

Lai saglabātu ražotāju konkurētspēju un mājsaimniecību ienākumu līmeni, vienlaikus garantējot elektroenerģijas ražotājiem obligātā iepirkuma izmaksas, visiem elektroenerģijas lietotājiem piemērojamajai OIK vismaz trīs gadus būtu jāpaliek 2013. gada līmenī, tas ir, 1,89 santīmi par kWh. Lai OIK saglabātu šādā līmenī, tam 2014. gadā papildus nepieciešami 28,90 miljoni latu, 2015. gadā – 43,86 miljoni latu un 2016. gadā – 50,03 miljoni latu. Kā norāda EM, jāņem arī vērā, ka OIK maksājumi var svārstīties atkarībā no dabas gāzes cenas, elektroenerģijas tirgus cenas, patēriņa apjoma un saražotās elektroenerģijas, par kuru pienākas kompensējošais maksājums.

Kā valdības sēdē uzsvēra Ministru prezidents Valdis Dombrovskis, ziņojumā nav norādīts, kuri nodokļi būs jāpaaugstina, lai finansētu EM priekšlikumu. Viņaprāt, ziņojuma izstrādātāji ir gājuši vieglāko ceļu un tā vietā, lai izstrādātu reālus priekšlikumus, kā samazināt subsīdiju apjomu, ierosina šo finanšu slogu uzkraut citiem.

Dombrovskis pauda pārliecību, ka tik daudz līdzekļu, cik prasa EM, nākamajam gadam atļauties nevarēs.

LETA

Minimālā mēneša darba alga 2014. gadā būs 225 lati

Minimālā mēneša darba alga 2014. gadā būs 225 lati (320 euro), par to 11. jūnijā vienojās valdība, izskatot Labklājības ministrijas (LM) sagatavoto informatīvo ziņojumu "Priekšlikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru 2014. gadā".

Šādu lēmumu valdība pieņēma, ņemot vērā ekonomiskās situācijas uzlabošanos un pozitīvās izaugsmes perspektīvas. Pakāpeniska ekonomisko aktivitāšu palielināšanās pozitīvi ietekmē situāciju darba tirgū – pieaug nodarbinātība un mazinās krīzes izraisītais augstais bezdarbs. Tajā pašā laikā atsevišķas iedzīvotāju grupas, īpaši cilvēki ar zemu izglītības līmeni un kvalifikāciju, situācijas uzlabošanos izjūt vājāk.

Priekšlikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru 2014. gadā izskatīti Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes (NTSP) 25. aprīļa sēdē, kurā tās dalībnieki vienojās, ka minimālā mēneša darba alga no 2014. gada 1. janvāra tiek paaugstināta no 200 līdz 225 latiem (320 euro) jeb par 12,5%.

Informatīvajā ziņojumā LM piedāvāja trīs iespējamos minimālās mēneša darba algas apmērus 2014. gadā. Viens no tiem paredzēja nākamajā gadā paaugstināt minimālo mēneša darba algu no 200 līdz 210 latiem. Otrs variants – palielināt minimālo mēneša darba algu no 200 līdz 220 latiem. Trešais – paaugstināt to no 200 līdz 225 latiem.

Saskaņā ar statistikas datiem 2012. gada decembrī strādājošo skaits, kuri saņēma mazāk par minimālo darba algu un minimālās mēneša darba algas apmērā bija 198,6 tūkst. cilvēku no darba ņēmēju kopskaita jeb 26,2%, tajā skaitā privātajā sektorā – 172,7 tūkst. cilvēku (33,8%) un sabiedriskajā sektorā – 23,7 tūkst. cilvēku (9,8%). Centrālā statistikas pārvalde sabiedriskajā sektorā neiekļauj sabiedriskās organizācijas – nodibinājumus, biedrības, fondus, politiskās un reliģiskās organizācijas.

Atgādinām, ka minimālā mēneša darba alga 2013. gadā ir 200 LVL un minimālā stundas tarifa likme ir 1,203 LVL.

Lappusi sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS
Redaktore Tamāra Elste
Pasūtījuma indekss 3033.
Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.
Izdevējs – SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».
Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Preiļi, LV-5301.
Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv
Tālr. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei), 65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana), žurnālistiem — 65307058, mob. t. 22079178.
Fakss 65307057.
Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.
Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.
Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.
Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv
Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Zemnieki izrāda lielu interesi par rīkotajiem semināriem

Sākums 1. lappusē.

12. jūnijā Preiļu novada Preiļu pagastā zemnieku saimniecībā «Seiļi» tika uzņemti semināra par lauksaimniecības produkciju ražojošo saimniecību konkurētspējas palielināšanu dalībnieki. Tie bija 20 lielāku un mazāku lauku saimniecību īpašnieki — gan pieredzējuši lopkopji, gan iesācēji. Taču visi ir iesaistījušies programmā par lauku teritoriju ekonomiskās aktivitātes veicināšanu.

Izglītojošajam seminārам savu saimniecību piedāvāja Seiļu ģimene Preiļu pagastā, viņi nodarbojas ne vien ar lopkopību, bet audzē arī graudus. Pašlaik ganāmpulkā ir 17 slaucamas govis, tiek audzēti arī gaļas liellopi. Lauksaimnieki ir atvērti jauninājumiem, labprāt piedalās dažādos konkursos, teic A.Golubeva, jo uzskata, ka tas ir veids, piemēram, kā paplašināt zināšanas skābbarības gatavošanā ziemošanas periodam utt.

Par nozares aktualitātēm un piena pašizmaksas samazināšanas iespējām semināra dalībniekiem stāstīja LLKC Preiļu konsultāciju biroja lopkopības speciāliste Zita Briška. Viņa uzsvēra, ka, tuvojoties brīdim, kad Eiropā nepastāvēs piena kvotu sistēma, lopkopībā vērojama tendence ievērojami kāpināt izslaukumus. Tāpēc zemnieki meklē ceļus, kā pareizi audzēt augstražīgas govis, kas ne tikai dotu daudz piena, bet tam būtu arī augsts olbaltumvielu saturs un tauku procents. Brīvā tirgus situācijā zemniekiem būs aktuāli spēt noturēt labu piena pārdošanas cenu un arī atrast drošas produkcijas realizēšanas iespējas.

Mazākajām zemnieku saimniecībām priekšā nopietna izšķiršanās — saimniekot tā, lai lielajiem piena pārstrādes uzņēmumiem būtu interese iegādāties viņu saražoto slaukumu. Arvien nopietnāk viņi runā un spriež par to, ka nepieciešamas ražotnes, kas patērētājiem piedāvātu bioloģiskus gala produktus. Sabiedrība sāk izvēlēties veselīgu un drošu pārtiku.

Seminārā «Seiļos» piedalījās arī piena lopkopības pārraugs un piena govju vērtēšanas eksperts Dzintars Rancāns. Viņš analizēja pārraudzības datus, runāja par pāru atlasi un sniedza padomus, kādi krustojumi ieteicami, no kādiem labāk atturēties. Savukārt lopkopības konsultante, COPA-COGECA eksperte piena un piena produktu grupā Briselē Silvija Dreijere stāstīja gan par slaucamo govju ēdināšanu ganību periodā, gan pievērsa klātesošo uzmanību vaislas telīšu audzēšanai.

Divas dienas, **13. un 14. jūnijā,** Preiļos un mācību dravā «Bitītes» notika izglītojošs seminārs par bišu audzēšanu. Lai gan Latvijas Biškopības biedrība mācības dravu turētājiem rīko regulāri, šoreiz interese par tematu bijusi īpaši liela. Kā informē LLKC Preiļu nodaļas uzņēmējdarbības konsultante A.Golubeva, semināru apmeklējuši 25 bitenieki. Būtiski, ka uz Preiļiem bija atbraukuši ne tikai apkārtējo novadu biškopji, bet arī pārstāvji no tālākām vietām — Atašienes, Nagļiem un Viļāniem.

● Preiļu novada Preiļu pagasta zemnieku saimniecībā «Seiļi» piena lopkopības saimniecību īpašnieki uzklausīja lopkopības konsultantes un ekspertes darba grupā Briselē Silvijas Dreijeres (attēlā vidū) padomus.

Biškopības biedrības instruktors konsultants Guntars Melnis stāstīja par svarīgākajām lietām, ko būtiski zināt, lai drava būtu ienesīga — par bišu bioloģiju, spietošanas ierobežošanu (šī brīža aktualitāte), kā arī bišu slimībām, to profilaksi un sezonas darbiem dravā. Semināra otrajā dienā iepriekš apgūtā teorija tika atsvaidzināta praktiski Preiļu pagasta Sēņukalnā, kur atrodas mācību drava. Klātesošie varēja vērot, kā instruktors maina bišu mātes, veido jaunas saimes.

Stropos jau sakrājies pavasara ziedu medus ienesums, bija iespējams praktiski pārbaudīt ūdens procentuālo daudzumu kārēs, lai zinātu, vai medus gatavs sviešanai.

VAAD INFORMĒ

Vasaras rapša sējumos konstatēti krustziežu spīduļi

Ziemas rapsis noziedējis, un krustziežu spīduļi devušies barības meklējumos uz vasaras rapša laukiem.

Krustziežu spīduļi barojas galvenokārt uz krustziežiem, bet sastopami arī uz citiem augiem, kuriem bagātīgi veidojas putekšņi. Pavasarī spīduļi iecienījuši, piemēram, pienenes. Pieaugušās spīduļa vabolītes izgrauž zieda iekšējās daļas, dēj olas pumpuros. Kāpuri pārtiek galvenokārt no ziedputekšņiem. Bojājumu rezultātā ziedi novīst un veidojas mazāks skaits pāksteņu, kā rezultātā samazinās sēklu raža.

Krustziežu spīduļi ir nozīmīgākie rapša kaitēkļi Latvijā. Ir novērots, ka vasaras rapsī, salīdzinājumā ar ziemas rapsi, krustziežu spīduļi bieži vien mēdz savairoties lielākā skaitā un nodarīt būtiskāku kaitējumu ražai.

Ja rapša ziedkopu veidošanās laikā līdz ziedēšanas sākumam vidēji uz viena auga sastopamas 1-3 krustziežu spīduļa vaboles, nepieciešams lemt par ierobežošanas pasākumu uzsākšanu.

Lido ābolu un plūmju augļu tinēji

Pirmie plūmju augļu tinēja tauriņi feromonu slazdā šogad notverti maija trešajā nedēļā. Vairākos ābeļu stādījumos izliktajos feromonu slazdos ielidojuši arī pirmie ābolu tinēja tauriņi.

Gan plūmju augļu tinēju *Cydia funebrana*, gan ābolu tinēju *C. pomonella* kāpuri var būtiski kaitēt ražai, sabojājot plūmes un ābolus. Bojātie augļi zaudē savu pārtikas un tirgus vērtību. Caur bojājumu vietām vieglāk iekļūst slimību ierosinātāji un augļi sapūst, it īpaši plūmes. Tādēļ, lai nepieļautu ražas zudumus, jālemj par ierobežošanas pasākumu nepieciešamību.

Viens no plūmju un ābolu tinēju ierobežošanas paņēmieniem ir ķeramjostu izlikšana ap augļu koku stumbru apmēram 20 cm augstumā no augsnes virskārtas (izliek apmēram jūnija beigās līdz jūlija sākumam), noņem, kad iestājas sala periods, un likvidē tur paslēpušos kaitēkļus.

5-10 ābolu tinēja tauriņi notverti feromonu ķeramslazdā nedēļas laikā – viens no kritiskajiem sliekšņiem lēmuma pieņemšanai par ierobežošanas pasākumu veikšanu. Pamatojoties uz jaunākajiem pētījumiem Latvijā, ierobežošanas pasākumus ieteicams uzsākt kāpuru šķilšanās laikā. Konkrēti kritēriji lēmuma pieņemšanai par plūmju augļu tinēja ķīmisku ierobežošanas pasākumu uzsākšanu Latvijā vēl nav izstrādāti.

Gan plūmju, gan ābolu tinēja iespējamā kaitējuma risks pieaug, ja tauriņu lidošanas laikā ir silti vakari un gaisa temperatūra naktīs +18-20° C. Lietains un vēss laiks savukārt ievērojami samazina tinēju lidošanas un dēšanas aktivitāti. Ja iepriekšējos gados konkrētā dārzā ir novēroti nozīmīgi šo kaitēkļu bojājumi, tad ir paredzams risks, ka bojājumi iespējami arī šogad.

Brīdinājums – parādījušies kartupeļu lapgrauži

Pirmās kartupeļu lapgrauža vaboles konstatētas maija pēdējā nedēļā Valsts augu aizsardzības dienesta (VAAD) novērotajos kartupeļu stādījumos Kurzemē un Latgalē. Jūnija pirmajās dienās tās pamanītas arī pārējā Latvijas teritorijā. Vairākos laukos atrasti arī lapgrauža olu dējumi.

Vietām mazdārziņos un agrāk iestādītajos kartupeļu laukos vaboles savairojušās lielākā skaitā. Apmēram 1-2 nedēļu laikā daudzviet var pieaugt šī kaitēkļa postīgums.

Kartupeļu lapgrauzis *Leptinotarsa decemlineata,* tautā saukts par kolorado vaboli, pirmo reizi konstatēts 1958. gadā netālu no Liepājas ezera un tā savairošanās toreiz tika veiksmīgi ierobežota. Kopš 1964. gada, kad lapgrauža savairošanos konstatēja vairākās Latvijas vietās, tie pie mums sastopami katru gadu un kļuvuši par kartupeļu audzētāju ikdienu.

Lapgrauža vaboles var pazīt pēc melnām garensvītrām uz oranžiem spārniem, olas oranždzeltenas, izvietotas vairākas kopā (30-40), galvenokārt uz kartupeļu lapu apakšējās puses. Kāpurs sākumā sarkans, vēlāk kļūst oranždzeltens, uz katra sāna izvietotas divas melnu punktiņu rindas. Te gan jāuzmanās, lai lapgrauža kāpuru nesajauktu ar mārītes kāpuru. Lai atpazītu mārītes kāpuru, uzmanīgāk jāpievērš uzmanība krāsojumam un formai – mārītes kāpurs (atkarībā no mārītes sugas) būs zilganpelēcīgā, brūnganā vai dzeltenā krāsā, punktiņi būs izvietoti pa visu ķermeni un atradīsies uz izcilnīšiem, punktiņi var nebūt melni, ķermenis slaidāks kā lapgrauža kāpuram.

Pēc iznākšanas no ziemošanas vietām kartupeļu lapgrauža vaboles sāk barošanos uz kartupeļu lapām un dēj olas. Pēc 5-15 dienām izšķiļas kāpuri, uzsāk kartupeļu lapu graušanu un aug lielāki. Kāpuru barošanās periods līdz iekūņošanās laikam var ilgt no divām nedēļām līdz pat mēnesim. Lielāko kaitējumu parasti nodara trešā un ceturtā auguma kāpuri.

Nelielos laukos kartupeļu lapgrauža ierobežošanu var veikt mehāniski – nolasot kaitēkļus. Lielākās platībās lapgrauža ierobežošanai izvēlas kādu no insekticīdiem, kas Latvijā reģistrēts lapgrauža ierobežošanai. Tiek uzskatīts, ka par ierobežošanas pasākumu uzsākšanu jālemj, ja pieaugušās lapgraužu vaboles kartupeļu stādījumā ir lielā skaitā (atrodamas vidēji uz 5 – 8% augu) vai, ja drīz pēc kāpuru izšķilšanās lapu virsma nograužta 8 - 10% apjomā.

Materiālus sagatavoja L.Kirillova

Tūrisma vasara pilnā sparā

Līvāni ir pilsēta, kurā vienmēr tiek gaidīti tuvi un tāli ciemiņi — gan individuāli ceļotāji, gan zinātkāro skolnieku bariņi, gan svešzemju tūristi, kam ar lepnumu tiek izrādītas novada vēsturiskās un citas interesantākās vietas: baznīcas, Lavrentija Ancāna darnājumu kolekcija, trosēs iekārtie gājēju tiltiņi, pārceltuves, Atbrīvošanas piemineklis, piedāvāta atpūta viesu namos, kafejnīcās.

Mūsdienās ceļotāji jau iepriekš mēdz noskaidrot, kur un kas ir ievērības cienīgs, tāpēc labprāt tiek izmantoti tūrisma informācijas centru pakalpojumi. Arī Līvānos, līdzās Latgales mākslas un amatniecības centram, atrodas par ES līdzekļiem un ar pašvaldības atbalstu uzcelta ēka, kurā jau pāris gadus darbojas tūrisma informācijas, kā arī aktīvā tūrisma centrs. Šeit pieejama visplašākā informācija gan par Līvānos apskatāmajiem objektiem, gan par daudzveidīgajiem Latgales tūrisma maršrutiem, gan par visu Latviju kopumā, par kaimiņu valstīm — Igauniju, Lietuvu, Baltkrieviju, un pat par visas pasaules tūrisma objektiem. Informācijas un tūrisma centrā saimnieko Līvānu novada tūrisma organizatore **Astērija Vucēna,** kura informēja «Novadnieku», ka 2012. gadā Līvānu novadā tajos objektos, kuri uzskaita apmeklētājus, pabijuši 18 435 ciemiņi, kas ir par 10 procentiem vairāk nekā iepriekšējā gadā. Aktīvs tūristu pieplūdums vērojams arī šogad. Tūrisma sezona sākas maijā un beidzas oktobrī, šajos mēnešos ceļotāju ir daudz, bet vislielākais pieplūdums vērojams tieši vasaras mēnešos. Savukārt maijs raksturīgs ar to, ka daudz eskursiju rīko skolas, un gandrīz ik dienas ierodas skolēnu grupas. Jūnijā, jūlijā, augustā tiek uzņemtas pieaugušo tūristu grupas no tuvām un tālām vietām, kas iepriekš ir pieteikušās, bet bieži iegriežas arī ģimenes vai draugu pulciņi, individuāli apmeklētāji bez iepriekšējas pieteikšanās.

Ar tūrisma informācijas centra daudzveidīgo piedāvājumu plašāk iepazīstināja Latgales mākslas un amatniecības centra vadītāja **Ilze Griezāne.** Viņa teic, ka diemžēl Latvijā atšķirībā no siltajām zemēm tūrismam ir sezonāls raksturs, jo ziemas mēnešos cilvēki ceļojumiem izvēlas maršrutus uz dienvidu valstīm vai slēpošanu kalnos.

Tūrisma informācijas centrā visbiežāk iegriežas tie atbraucēji, kas vēlas saņemt plašāku priekšstatu par Līvāniem un Latgali. Šogad izdota jauna karte par Līvānu novadu, kā arī dažādas pastkartes, piemēram, par stikla muzeju. Karti izdevusi Līvānu novada dome. Apmeklētāji var iepazīties arī ar jaunākajām Latgales kartēm, ko izdevusi Latgales reģiona attīstības aģentūra kopīgi ar Tūrisma attīstības valsts aģentūru ES atbalstītu projektu ietvaros kopā ar citiem reģioniem.

Jaunajā Latgales kartē, ko centrā var saņemt bez maksas, iezīmēti vairāki maršruti: «Aizraujošā Latgale», «Saviļņojošā Latgale», «Kur Latgale sarokojas ar Sēliju», «Dabas parks «Daugavas loki»», «Latgales kulinārais mantojums» un iegūt informāciju par 149 tūrisma apskates objektiem Latgalē.

Pieejama arī karte, kurā vienuviet Latgales un Augštaitijas (Lietuva) reģioni. Latgales plānošanas reģiona projekta «Tūre pa Latgali un Pleskavu» ietvaros iznākusi karte «Latgale un Pleskavas apgabals». Šī tūrisma karte atspoguļo Igaunijas, Latvijas un Krievijas pārrobežu sadarbības programmas Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta 2007. — 2013. gadam projekta «Tour de Latgale & Pskov» ietvaros izstrādāto pārrobežu tūrisma maršrutu — amatniecības, kultūras, lauku, sakrālā un dabas — TOP objektus. Līdzīgas kartes iznākušas par Latgali un Vitebsku (Baltkrievija). Tūristiem šādas kartes palīdz iepazīt plašāku reģionu. Kopumā Līvānu novada tūrisma informācijas centrā saņemama ļoti plaša informācija ne tikai par Latgali un Līvānu novadu, bet arī par visu Latviju. Pieejami bukleti, kartes, ceļveži un visdažādākā informācija. Piemēram, te var uzzināt, ka 14. septembrī visā Latvijā notiks Pirts diena. «Tavas skaistākās brīvdienas Latgalē, Aukštaitijā un Vitebskas apgabalā», «Meža gudrība Tērvetes dabas parkā», «Purva rapsodija», Jūrmala, Sabile, Talsi un desmitiem citu visdažādāko piedāvājumu par tūrisma objektiem un maršrutiem visos Latvijas reģionos aicina nepalikt mājās, bet doties iepazīt tuvas un tālas vietas. Tūrisma informācijas centros nonāk visa informācija no pašvaldībām, kultūras, tūrisma un sabiedriskajām organizācijām atttiecībā uz to, kas varētu interesēt ceļotājus un atpūtniekus. Savukārt Līvānu novada tūrisma organizatore Astērija Vucēna sniedz informāciju apmeklētājiem gan klātienē, gan arī telefoniski un elektroniskajā pastā, kā arī, popularizējot Līvānus un Latgali, piedalās tūrisma gadatirgos Latvijas un starptautiskajā mērogā. Kad organizatore piedalās pasākumos ārpus Līvānu novada, visa tūristiem nepieciešamā informācija saņemama Latgales mākslas un amatniecības centrā. Esam ne vien tūrisma un apskates objekts, bet arī tūrisma infomācijas centrs, par savu iestādi teic Ilze Griezāne, uzsverot, ka Līvāni ir «atslēga Latgales vārtos», jo ceļotājiem, braucot no Rīgas puses, priekšstats par Latgali sākas ar Līvāniem.

● **Līvānu novada aktīvā tūrisma centrā ceļotājus gaida kanoe laivas, velosipēdi, nūjošanas komplekti. Laimīgu ceļu, novēl centra darbiniece Ilona Agejeva, kas rūpējas, lai šīs lietas būtu kārtībā.** Foto: A.Šņepsts

«Novadnieks» ielūkojās arī Līvānu aktīvā tūrisma centra krājumos. Aktīvā tūrisma centrs sadarbībā ar jauniešu biedrību «Sava kabata» piedāvā aprīkojumu brīvā laika pavadīšanai gan uz ūdens, gan veloizbraucieniem, gan arī nūjošanai. Ilze Griezāne, izrādot inventāra telpu, stāstīja, ka pieejamas astoņas kanoe laivas ar airiem, var vienoties arī par transportu laivu aizvešanai uz starta vietu un atvešanai no finiša. Vienlaikus var saņemt arī 16 triju dažādu izmēru glābšanas vestes. Riteņbraukšanas cienītāji šeit var iznomāt desmit velosipēdus, kas piemēroti braukšanai gan pa pilsētas, gan lauku ceļiem. Tiek piedāvāti arī nūjošanas nūju komplekti — 12 regulējami pāri. Pie mums ik pa laikam tiek izdedzināts keramikas ceplis, ko apmeklētājiem ļoti patīk vērot, tāpēc vajadzīga arī malka, — Ilze Griezāne skaidroja, kāpēc ar laivām un riteņiem vienuviet atrodas malka. Daži jaunlaulātie, kas kāzu dienā kopā ar viesiem apmeklē amatniecības centru, kurā tiek piedāvāta speciāla kāzu programma, pieprasa ugunskuru, tāpēc šeit tiek uzglabāts arī dzelzs paliktnis, kā arī, protams, teritorijas uzkopšanai nepieciešamās lietas.

Lielgabals no Napoleona laikiem

Līvānos, Daugavas krastā pie Latgales mākslas un amatniecības centra atpūtnieku un pilsētas viesu uzmanību piesaista kāda vēsturiska relikvija — lielgabals, kurš jau divus gadsimtus vairs netiek izmantots karošanai, toties uz tā var pasēdēt, kaut cietās virsmas un slīpuma dēļ — ne sevišķi ērti, un pavērot skaisto ainavu pāri upei. Ilze Griezāne, centra vadītāja, ekskursantiem daudzreiz stāstījusi, no kurienes lielgabals te uzradies un kāpēc. Izrādās, ar šādiem lielgabaliem 1812. gadā Francijas karaspēks Napoleona vadībā devās iekarot Krievzemi un Maskavu, bet, kad tas neizdevās un sakautiem nācās apkaunojoši bēgt, karaspēka daļas, cik vien varēdamas, atbrīvojās no smagās militārās tehnikas. Pulkveža Makdonalda karaspēks, kurš tika sakauts pie Dinaburgas cietokšņa, atkāpjoties 16 — pēc vēsturnieku teiktā — lielgabalus bija noslīcinājuši Daugavā. Padomju laikos 12 tikuši izvilkti un aizvesti uz Sanktpēterburgu (toreiz — Ļeņingrada), bet četri palikuši upē. Vienu no šiem lielgabaliem Līvānu pilsētai uzdāvinājis uzņēmējs Ziedonis Zeps. Kur to ņēmis uzņēmējs?

Ziedoņa Zepa atbilde «Novadniekam» bija vienkārša: lielgabals ieraudzīts kādā metāla uzpirkšanas punktā Daugavpilī. Tas viņu ieinteresējis, un vēsturiskais atradums ticis atpirkts. Kad pārvedis mājās, izpētījis rūpīgi un pēc atrastajām zīmēm internetā sameklējis plašāku informāciju, noskaidrojot, ka ar šādiem ieročiem Napoleona karaspēks centies iekarot Krievzemi. Lielgabals uzdāvināts pilsētai. Pašvaldība parūpējās par tā savešanu kārtībā, nokrāsošanu un uzstādīšanu, un nu tas Daugavas krastā simboliski sargā Līvānus.

Lielgabals nav vienīgais Ziedoņa Zepa dāvinājums pilsētai. Šogad Līvānos uzstādīts unikāls — Latvijā tāds vienīgais — izlīguma soliņš, ko dāvināja uzņēmējs. Atbildot uz «Novadnieka» jautājumu, kā nonācis pie šādas idejas, Ziedonis Zeps pastāstīja, ka pie viņa vērsies metālmākslinieks Valērijs Konstantinovs, kuram bija radusies iecere par soliņu, taču tā izgatavošanai bija vajadzīgs sponsors. Abu sadarbības rezultātā un ar domes atbalstu arī tapa šis objekts. Arī turpmāk līvānieši un pilsētas viesi varot cerēt uz kādu jauku pārsteigumu, jo mākslinieka ideju netrūkstot.

● **Napoleona laiku lielgabals Līvānos — mūsdienu atpūtnieku izklaidei.** Foto: A.Šņepsts

Savukārt Ilze Griezāne piebilda, ka ar informāciju par šo lielgabalu mākslas un amatniecības centrs ir vērsies Kara muzejā, kur saņēmis apstiprinājumu, ka tas patiešām ir no 1812. gada kara laikiem.

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Vecvārkavā pieminēja komunistiskā genocīda upurus

14. jūnijā Vecvārkavā, Vārkavas novada kultūras centra zālē, tika atklāta izstāde «Mans dzīves ceļš», kas ir nākusi no Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja fondiem. Izstāde ir brāļu — Jāņa un Edmunda Būmaņu — novadpētnieku un sabiedrisko darbinieku — Sibīrijas laiku atmiņas un atgriešanās bērnības zemē.

Tajā atklāta visas kuplās Būmaņu ģimenes, kas piedzīvoja izsūtīšanu 1949. gada 25. martā, vēsture. Izstādītas Jāņa Būmaņa fotogrāfijas, kas tapušas Sibīrijā Tomskas apgabala Piškino — Troicas rajona apdzīvotajās vietās laika posmā no 1955. līdz 1957. gadam. Apskatāma arī Tomskas apgabala karte, Būmaņu ģimenes sieviešu rokdarbi, kas darināti Sibīrijā, un savdabīgā ģimenes deportācijas relikvija — 1944. gadā Būmaņu ģimenē nonākusī Sarkanās armijas munīcijas kaste. Viņi to izmantoja kā mantu lādi, ko paņēma līdzi uz Sibīriju. Mantu lāde arī atgriezās kopā ar Būmaņu ģimeni no Sibīrijas 1958. gadā. Izstādē ir lasāmas arī Vārkavas novada iedzīvotāju — 1941. un 1949. gadā represēto — atmiņas.

Izstādes iniciatore bija Vārkavas novadpētniecības muzeja — tūrisma informācijas centra vadītāja Elvīra Āboliņa. Rīkojot šo pasākumu, tika pieminēti gan 1949. gada 25. martā, gan arī 1941. gada 14. jūnijā deportētie Latvijas iedzīvotāji. Vēstures avoti liecina, ka 1941. gadā no Daugavpils apriņķa tika izsūtīti 1007 cilvēki — 500 vīrieši un 507 sievietes. No pašreizējā Vārkavas novada teritorijas — 10 cilvēki: Annas un Pētera Kursīšu ģimene (vecāki un četri bērni), Martas un Konrāda Rinkina ģimene (vecāki un divi bērni). 1949. gada 25. martā no pašreizējā Vārkavas novada tika izvesti 235 cilvēki. Diemžēl no 1941. gadā izvestajiem šai saulē ir tikai viens cilvēks, kas veselības problēmu dēļ uz izstādes atklāšanu nevarēja ierasties.

Pasākumā dziesmas par Tēvzemi, mājām un mīlestību skandēja Vārkavas pagasta sieviešu vokālais ansamblis «Melodīva», pašvaldības vārdā uzrunu teica Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska. Notika dziesmas «Styprō dzīsma» pirmatskaņojums, ko izpildīja mūzikas un vārdu autore, Vārkavas novada iedzīvotāja Džeina Gavare.

Izstāde «Mans dzīves ceļš» būs skatāma līdz 1. jūlijam.

Vārkavas novada deportēto iedzīvotāju piemiņai šogad pašvaldība aizsāka tradīciju — pie pils, Dubnas krastā iestādīt krūmrozes. Šogad tās bija izvēlētas Latvijas karoga krāsās. Tā nebija vienīgā rožu stādīšana pie novada administratīvā centra ēkas. Iepriekšējā sasaukuma novada domes deputāti ziedoja pils apkārtnes izdaiļošanai 21 floribundrožu stādu un maija beigās, pēc vienas no pēdējām domes sēdēm, tās iestādīja trijās dobēs. Šo rožu šķirne tika izvēlēta tā, lai tās pēc krāsas būtu līdzīgas mežrozītei, kas, kā zināms, ir Vārkavas novada ģerbonī. Triju šķirņu rozā nokrāsās floribundrozes ir jau labi ieaugušas. Jaunākie stādi pēc neilga ziedēšanas laika sagatavoti sakuplošanai. Pie pils ziedēšanai gatavojas arī četrgadīgie šķirnes «Leonardo da Vinči» stādi, kas drīz priecēs ar savu izcilo skaistumu.

Sagatavoja L.Rancāne

● **Izstādes «Mans dzīves ceļš» atklāšanā uzrunu teica Vārkavas novada domes sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Praņevska.**

● **Vārkavas novada represēto iedzīvotāju piemiņai 14. jūnijā pie domes ēkas tika iestādītas rozes.**

RIEBIŅU NOVADĀ

Bibliotēka aicina lasīt, piedalīties konkursā un apmeklēt govju izstādi

Riebiņu novada Stabulnieku bibliotēkā vasara ir aktīvs un radošs periods. Par jaunumiem stāsta bibliotekāre Biruta Čaunāne.

Bibliotēkas jaunākā vecuma lietotāji, pusaudži un jaunieši tiek aicināti aktīvi lasīt grāmatas arī vasarā. Uz to mudina Latvijas Nacionālās bibliotēkas Bērnu literatūras centra rīkotais lasīšanas veicināšanas konkurss «Bērnu žūrija 2013». Tā kā Stabulnieku bibliotēka pieteikusi savu dalību šajā konkursā, te ir pieejama arī jaunā grāmatu kolekcija, kas iepazīstina ar jaunajiem pašmāju un citu tautu autoru darbiem. Tos var lasīt savam dvēseles priekam un izaugsmei, gan novērtēt un kļūt par čaklāko lasītāju savā bibliotēkā.

Stabulnieku bibliotēka iesaka pusaudžiem un jauniešiem izmantot vienreizēju iespēju un pārbaudīt savus spēkus, lai iegūtu īpašumā planšetdatoru, piedaloties Eiropas mēroga konkursā «Labākais interneta saturs bērniem». Šo konkursu rīko Eiropas drošāka interneta centru tīkls *Insafe*, bet norisi Latvijā nodrošina Interneta asociācijas drošāka interneta centrs «Net — Safe Latvia» sadarbībā ar Lattelecom.

Jauniešiem tiek piedāvāts pašiem radīt foršas lietas, darīt tās pieejams internetā arī citiem, izstrādājot oriģinālu izglītojošu vai izklaidējošu interneta saturu par aktuālām lietām, kas noder ne vien pašiem, bet arī draugiem, paziņām un citiem interesentiem. Konkursa nolikums ir pieejams *www.drossinternets.lv*, bet Stabulnieku bibliotēkā — izdrukātā formātā.

B.Čaunāne informē, ka tagad par notikumiem bibliotēkā var sekot arī sociālajos tīklos *www.draugiem.lv*. Līdz šim internetā informācija par bibliotēkā notiekošo un jaunumiem bija pieejama tikai Latvijas bibliotēku portālā *www.biblioteka.lv*.

Tuvojoties Vasaras saulgriežiem, tiek pušķotas ne tikai istabas, bet arī lopu laidari. Pa zāļu vainagam saņem piena devējas. Bet izrādās, ka govis var «ganīties» arī bibliotēkā. To pierāda Stabulnieku bibliotēkā pašlaik redzamais. «Mūsu pagastā daudzās zemnieku sētās ir attīstīta tieši piena lopkopība,» stāsta B.Čaunāne. «Krištobu sādžas «Kliņģerītēs», kur saimnieko Lidija Boltā, ir pat divi ganāmpulki — viens ganās īstās pļavās un pienu dod, bet otrs dzīvojas pa māju. Tas ir gana mierīgs un paklausīgs, bet izslaukuma no tā gan nav nekāda, vien acīm un dvēselei prieks. Tā ir saimnieces Lidijas gotiņu — rotaļlietu kolekcija, kuru viņa uz saulgriežu laiku ir palaidusi «paganīties» Stabulnieku bibliotēkā. Kolekcijā ir mīkstās rotaļlietas, suvenīri, magnētiņi, krūzītes, sveces, pat gaismeklis — kopumā vairāk nekā 30 gotiņas. Visi šie priekšmeti ir gan pašas pirkti, gan radu, draugu un paziņu dāvināti.»

Stabulnieku bibliotēka saviem lietotājiem vēl aktīvu vasaru un aicina aplūkot izstādi «Govju parāde».

● **Viena no «Kliņģerīšu» saimnieces Lidijas Boltās kolekcijas gotiņām.**

Vokālajam ansamblim "Lāsītes" – 15 gadi

4. jūnijā Preiļu novada bērnu un jauniešu centra popgrupa "Lāsītes" ar koncertu pilsētas kultūras namā atzīmēja savu 15. gadadienu, vēstīja skolotāja Daina Erte.

● Lielās un mazās "lāsītes" savā jubilejas koncertā uz Preiļu kultūras nama skatuves.

Citus gadus koncerti notikuši Ģimenes dienā, kas ir 17. maijs. Šogad pasākums bijis ieplānots 23. maijā, bet dažādu atgadījumu dēļ pārcelts uz 4. jūniju.

"Lāsītes" sastāv no sešām grupiņām, šī gada sākumā sastāvā bijuši 66 dalībnieki, kuru skaits beigās samazinājies līdz 58. Paši mazākie ir divarpus līdz četrus gadus veci, viņus dēvē par "mazuļiem". Nākamie ir "lieluļi" jeb pirmsskolas vecuma bērni un tad – "lāsītes", kuri grupiņās sadalīti ik pēc pāris klasītēm vai arī, vadoties pēc dalībnieku skaita.

Kā pastāstīja D.Erte, jubilejas koncertā piedalījušies visu vecuma grupiņu pārstāvji. Pasākumu vadīja "lāsīšu" vecākās meitenes, kuras šogad absolvē Preiļu Valsts ģimnāziju. Viņas pirms 15 gadiem arī bija popgrupas aizsācējas. Meitenes sniedza savu priekšnesumu, kam sekoja "mazuļu" uznāciens, tad – "lieluļu" uzstāšanās, sekoja nākamās vecuma grupas. Šādi koncerts it kā atstāstīja "Lāsīšu" dzīvesstāstu.

Pasākuma gaitā tika demonstrēti video sižetiņi – pilēja lietus lāsītes, bija redzamas katra dalībnieka fotogrāfijas. Pirms katra priekšnesuma mazās filmiņās "Lāsītes" stāstīja, kāpēc nāk dziedāt, ko viņiem tas nozīmē un ko plāno nākotnē.

Līdz šim popgrupa ar labiem rezultātiem ir piedalījusies dažādos konkursos. 2010. gadā piedalījušies arī Skolēnu dziesmu un deju svētkos, uz skatuves dziedājuši kopā ar populāriem cilvēkiem, piemēram, vienu no "Cosmos" puišiem, ar Normundu Rutuli, ar Olgu Pīrāgs. Kad grupa "Otra Puse" plānojusi uzstāties Preiļos, viņi sazinājušies ar "Lāsītēm", atsūtījuši dziesmas, ko iemācīties, un pasākumā dziedājuši kopā.

Šogad Latvijā notika jauns konkurss vokāli instrumentālajā jomā, kur popgrupas drīkst piedalīties ar skaņu pastiprinošām iekārtām. "Lāsītes" šajā konkursā saņēmušas naudas balvu, par ko iegādāti jauni mūzikas instrumenti. Arī jubilejā uzdāvināta nauda, par ko plānots iegādāties ģitāru un ukuleli jeb Havaju ģitāru, atklāja D. Erte.

A.Baumane

● "Lāsīšu" vecākās grupas meitenes – popgrupas dibinātājas – kopā ar kolektīva vadītāju Dainu Erti (vidū).

Apbalvoja čaklākos mācību iestāžu audzēkņus

Līvānu novada skolēni 2012./2013. mācību gadā piedalījās 16 mācību priekšmetu olimpiādēs, kas tika organizētas sadarbībā ar Valsts izglītības satura centru, sešās novada olimpiādēs, kas notika pēc metodisko apvienību iniciatīvas, — piedalījās 326 novada skolēni, kā arī 15 atklātajās mācību priekšmetu olimpiādēs. Tajās zināšanas rādīja vairāk nekā 200 novada skolēni.

Kā informēja Līvānu novada izglītības pārvaldes vispārizglītojošo skolu speciāliste Ilga Peiseniece, kopumā mācību priekšmetu olimpiādēs piedalījās vairāk nekā 500 skolēni. Ņemot vērā iegūtos rezultātus, dalībai valsts olimpiādēs tika uzaicināti un tajās piedalījās 32 novada skolēni. Vairāki no viņiem olimpiāžu valsts posmā ieguva labus rezultātus. Rudzātu vidusskolas skolēnam Robertam Grozam (skolotāja Veneranda Spriņģe) otrā vieta valsts matemātikas olimpiādē, Margitai Rudzātei trešā vieta valsts vēstures olimpiādē (skolotājs Ēvalds Kārklis) un atzinība valsts matemātikas olimpiādē (Veneranda Spriņģe), Andai Batarāgai trešā vieta vides projektu valsts olimpiādē (Jolanta Ļubka-Tarasova); Līvānu 1. vidusskolas skolēnam Mairim Iesalniekam trešā vieta valsts bioloģijas olimpiādē (Regīna Stikāne), Krīsteram Drukaļskim atzinība valsts ģeogrāfijas olimpiādē (Mairita Birzāka); Līvānu 2. vidusskolas skolniecei Viktorijai Dzirko trešā vieta skolēnu zinātniski pētniecisko darbu valsts konkursā (Silvija Puntūze).

Novada skolēni aktīvi piedalījās valstī organizētajās atklātajās olimpiādēs un lielā konkurencē guva atzīstamus rezultātus. Līvānu 1. vidusskolas skolēnam Ilmāram Štolceram pirmā vieta atklātajā matemātikas un 4. klašu matemātikas olimpiādē «Tik vai...Cik?» gan valsts mērogā, gan Latvijas — Lietuvas konkurencē, Agnim Salmiņam pirmā vieta atklātajā matemātikas olimpiādē, Elīnai Cīrulei, Anetei Bogdanovičai, Raineram Brokam, Renātei Driksnei atzinība atklātajā valsts angļu valodas olimpiādē; Rudzātu vidusskolas skolēnam Mārcim Čeveram pirmā vieta 4. klašu olimpiādē «Tik vai... Cik?» valsts mērogā, Ričardam Grigonim trešā vieta atklātajā valsts olimpiādē, Agrim Meinardam Prikulim trešā vieta atklātajā valsts matemātikas olimpiādē; Jersikas pamatskolas skolniecei Ievai Terēzei Labinskai otrā vieta atklātajā matemātikas olimpiādē; Jaunsilavas pamatskolas skolniecei Danai Kirilovai un Rigondai Grakoļskai atzinība mājturības un tehnoloģiju (tekstila) atklātajā valsts olimpiādē. Bērnu panākumus veicinājis skolotāju ieguldītais darbs, un par to gandarījums šo skolēnu pedagogiem: Anitai Ancānei, Almai Marcinkevičai, Teklai Kursītei, Elitai Vaivodei, Venerandai Spriņģei, Anitai Reiterei, Intai Ziemelei, Līgai Sliceai.

Mācību gada noslēgumā Līvānu novada dome čaklākos, veiksmīgākos skolēnus, kā arī viņu pedagogus aicināja uz ikgadējo pasākumu, kurā godalgoto vietu ieguvējiem olimpiādēs un viņu pedagogiem tika pasniegtas naudas balvas un domes balvas. Tās pasniedza Līvānu novada domes priekšsēdētājs Andris Vaivods un novada izglītības pārvaldes vadītāja Aija Usāne. Apbalvošanas pasākumā piedalījās 99 skolēni, kuri bija veiksmīgi startējuši novada un valsts mācību priekšmetu olimpiādēs. 38 no viņiem saņēma naudas balvas, bet pārējie — domes balvas. Uz pasākumu bija uzaicināti arī 67 pedagogi, kas skolēnus sagatavoja olimpiādēm. 26 no viņiem saņēma naudas balvas, pārējie — domes pateicības.

Aizvadītais mācību gads bija veiksmīgs arī profesionālās ievirzes izglītības iestādēm. Par to liecina audzēkņu pārliecinošie starti un rezultāti gan mūzikas un mākslas konkursos, gan sporta čempionātos.

Pasākumā naudas balvas saņēma veiksmīgākie profesionālās ievirzes izglītības iestāžu audzēkņi: J.Graubiņa Līvānu mūzikas un mākslas skolā Brigita Mālniece, Rūta Ramona Vanaga, Amanda Skutele, Anita Lipinika, Anete Bērzkalna, Marta Cīrule, Elīna Gaile, Sintija Grīnberga, Paula Kirillova, Renāte Kārkle, Elīza Kivliniece, Saulcerīte Skrūzmane, Nikita Ivanovs; Līvānu bērnu un jaunatnes sporta skolā Ilmārs Štolcers, Simona Alise Salmiņa, Aleksandrs Kingovskis. Domes naudas balvu saņēma arī audzēkņu pedagogi: Veronika Ivanova, Silvija Gulbe, Kristīne Valaine, Solvita Cīrule, Biruta Lāčkāja, Jānis Auzāns, Valerjans Vīzulis, Vjačeslavs Grigorjevs. Pasākumā tika sveikti 23 paši veiksmīgākie profesionālās ievirzes izglītības iestāžu audzēkņi un 17 viņu pedagogi.

Pirmo reizi tika sveikti profesionālās ievirzes izglītības iestāžu radošie kolektīvi un sporta komandas, kā arī skolu sporta komandu dalībnieki. Domes naudas balvu saņēma J.Graubiņa Līvānu mūzikas un mākslas skolas akordeonistu kvartets (vadītāja Ludmila Ščepetkova), akordeonistu orķestris (vadītājs Gunārs Luriņš), vokālais ansamblis «Spurgaliņas» (vadītāja Skaidrīte Bulmeistere).

Pasākumā tika sveikti un domes balvas saņēma 55 sporta komandu dalībnieki, kuri veiksmīgi startējuši Latgales novada un valsts sacensībās: Līvānu bērnu un jaunatnes sporta skolas basketbola komanda (treneris Edgars Cimars), futbola komanda (treneris Gatis Lāčkājs), Līvānu 1. vidusskolas basketbola un futbola komandas (skolotāji Ineta Smilškalne un Leonīds Petkevičs), Jaunsilavas pamatskolas volejbola komanda (skolotāja Vita Školina).

Par tradīciju kļuvis uz apbalvošanas pasākumu aicināt vecākus, kuru bērni guvuši teicamus rezultātus valsts olimpiādēs, konkursos un sporta čempionātos. Domes pateicības un balvas tika pasniegtas 35 ģimenēm.

Sagatavoja L.Rancāne

1940. — 1990. — 2013. un tautas atmiņa

1940. gada 17. jūnijs patiesībā ir viena no traģiskākajām dienām Latvijas vēsturē. Dienu iepriekš PSRS Latvijas Republikai uzrādīja ultimātu: nomainīt valdību un ielaist Latvijas teritorijā neierobežotu Sarkanās armijas vienību skaitu. Dažu stundu laikā Latvijas prezidentam Kārlim Ulmanim bija jāizšķiras par valsts likteni. Viņš izšķīrās par padošanos. Vēl līdz šim vēsture nav devusi atbildi uz jautājumu, vai viņš rīkojās pareizi vai nepareizi.

1990. gada 4. maijs. Latvijas Republikas Neatkarības deklarācijas pasludināšanas diena. Satraukums, ilgas, beidzot neizsakāms prieks un gaviles — Latvijai būt neatkarīgai!

2013. gads. Pavasarī, lai tiktos ar skolu jauniešiem un runātu par 23 gadus tāliem notikumiem, Preiļos bija ieradušies toreizējie Latvijas PSR Augstākās padomes deputāti Valentīna Zeile un Andris Puzo. Šodienas skolēnu vecāki toreiz paši vēl bija bērni, tāpēc šāda vēstures stunda, kurā par mūsu neatkarīgās valsts atdzimšanu runāja svarīgo notikumu līdzdalībnieki, bija svarīga.

Gan Valentīna Zeile, kura Augstākajā padomē bija ievēlēta no Preiļu vēlēšanu apgabala, gan Andris Puzo, kurš bija ievēlēts no Pelēču vēlēšanu apgabala, ar «Novadnieku» dalījās atmiņās par toreizējām izjūtām un izteica viedokļus. Gadskaitļi nav tikai konkrēti notikumi vēsturē, bet kas vairāk. Un to sauc par tautas atmiņu. Ja uz visu lūkojamies kā uz kopainu, kļūst skaidrāks redzējums, kāpēc mēs šobrīd esam te un šādā situācijā.

4. maija deklarācijas klubs

Gan Andris Puzo, gan Valentīna Zeile ir 4. maija deklarācijas kluba biedri. Daudzi varbūt nezina, bet klubs izveidojās faktiski uzreiz, tikko beidzās Augstākās padomes pilnvaras. Šī kluba locekļi ir vienīgi tie deputāti, kuri 1990. gada 4. maijā balsoja par Neatkarības deklarāciju. Vairāk kā 20 gadi ir pietiekams periods, lai paretinātu biedru rindas, no toreizējiem 138 vairs palikuši ap 120. Daudzi no viņiem uztur tradīciju regulāri tikties, pirms 4. maija un 18. novembra doties uz Latvijas skolām, lai kļūtu par sava veida dzīvajiem vēstures lieciniekiem, lai runātu par tēmām, kas jauniešiem ir interesantas — no atmodas sākuma līdz valstiskās neatkarības atjaunošanai.

Andris Puzo teic: «Klubiņā esam visi tie, kuri 4. maijā balsoja par Neatkarības deklarāciju un 21. augustā par Latvijas valsts neatkarību.» Valentīna Zeile savukārt stāsta, ka klubam ir sava valde, par prezidentu ievēlēts Juris Karlsons. Notiek cieša sadarbība ar patreizējo Saeimu, kluba biedri valsts svētkos tiekot aicināti uz parlamentu, bet pēc tam parasti pulcējoties Arhitektu namā, bieži vien ar ģimenes locekļiem.

Pirmajā mēneša trešdienā notiek kluba valdes sēdes, kad tiek izdalīti arī konkrēti uzdevumi. Piemēram, pērn Andris Puzo šajā sakarā viesojies Krāslavā, ticies ar skolniekiem un dalījies savās atmiņās.

Ne vienmēr tiek sadzirdēti

Vēl toreizējais deputāts piedalījies priekšlikumu izstrādē, kā uzlabot Latgales ekonomisko situāciju, attīstot reģionā netradicionālo ražošanu, tajā skaitā arī lauksaimniecisko. Kopā ar kluba prezidentu Juri Karlsonu ar šo iniciatīvu devušies gan pie premjera, gan Valsts prezidenta, Saeimas priekšsēdētājas un vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra.

«Visi teica, ka ideja ļoti laba, ļoti skaista, burvīga un it kā ekonomiski pamatota — mēs piedāvājam iespējas, kā galarezultātā palielināt iekasētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa daļu Latgales reģionā par astoņiem deviņiem miljoniem latu tuvāko triju četru gadu laikā. Tas nav pārlieku daudz, bet tik, cik finanšu izlīdzināšanas fonds piešķir trim četriem rajoniem katru gadu,» stāsta Andris Puzo. «Visi atzina, ka mūsu ideja ir laba, bet beigās notika tā — lai ideju realizētu, jāstrādā. Kam? Tur nu, lūk, nevarēja izšķirties, tāpēc visi plāni joprojām papīra formātā.

Kur mūs vēlas dzirdēt, kur mūs uzklausa, tur savas domas un idejas neliedzam. Tiekamies paši savā pulciņā, atceramies, pajokojam, viens par otru pasmejamies.»

Dienas, ko neaizmirsīs

Valentīna Zeile atceras, ka 1990. gada pavasaris bijis steidzīgs. 4. maijs — saulaina un silta diena, pilnā sparā ziedējušas narcises un tulpes.

«Atceros to brīdi, ka cilvēki ļoti daudz bija sapulcējušies starp Saeimas namu un Jēkaba katedrāli. Logi bija atvērti un cilvēki skaitīja balsis — vai sanāks nepieciešamās 138 balsis nobalsošanai par Neatkarības deklarāciju. Neaizmirsīsim, ka toreiz mēs bijām 200 deputāti, divām trešdaļām bija jānobalso «par».

Augstākajā padomē bijam divi grupējumi — Tautas frontes atbalstītie kandidāti un Kompartijas un interfrontes atbalstītie. Atceros, ka manis pārstāvētajā vēlēšanu apgabalā mans konkurents bija tā laika Komunistiskās partijas Preiļu rajona komitejas pirmais sekretārs Solovjova kungs. No šodienas viedokļa skatoties, ļoti interesanti. Tautas fronte bija jauns, alternatīvs veidojums, bet visa varas struktūra un resursi toreiz atradās kompartijas un tā laika izpildorgānu rīcībā. Bija daudz interesantu detaļu, piemēram, Tautas frontes deputātiem vajadzēja savākt no darba kolektīviem 200 atbalstītājus, lai varētu startēt vēlēšanās. Tajā pašā laikā partijas komitejas pirmajai personai bija garantēts pavisam cits atbalsts jebkurā uzņēmumā.»

Arī Andris Puzo teic, ka tā brīža izjūtas vēl nav aizmirsušās: «Tad politiķim bija ļoti viegli — vai nu sabiedrība bija par tevi vai pret tevi. Es ļoti spēcīgi izjutu Preiļu rajona iedzīvotāju atbalstu. Biju no 162. Pelēču vēlēšanu apgabala, mani vēlētāji bija lauku ļaudis.

Šodien, skatoties pāri laikam, ir ļoti žēl, ka mēs, ka politika kopumā nav izdarījusi to, kas bija sākotnēji iecerēts. Toreiz bija domāta strauja ekonomiskā attīstība, tautas labklājības līmeņa paaugstināšana. Bija domāts, lai politiskā sistēma varētu izveidot konkurētspējīgu Latviju citu valstu vidū dažādos virzienos. Rezultāts ir tāds, ka paātrinājums nav tik liels, kādu cerējām un kādu gaidījām. Darāmā vēl ir ļoti ļoti daudz.»

Ne visi pārmetumi ir vietā

Atskatoties uz neatkarīgās Latvijas pirmajiem soļiem, tagad redzams, ka braukts no viena grāvja otrā, ka bijis milzums kļūdu. Valentīna Zeile toreiz bija Latvijas Universitātes mācībspēks, viņas pārziņā bija tautsaimniecības plānošanas katedra.

«Par tautsaimniecību kopumā man bija ļoti laba informācija,» saka pasniedzēja. «Mēs neapzinājāmies, no kurienes raujamies ārā, jo integrācija PSRS sistēmā bija ļoti cieša. Latvijā tika attīstītas tās tautsaimniecības nozares, ko par svarīgu uzskatīja PSRS Valsts plāna komiteja. Bija nozares, kurām Latvijā nebija ne materiālu, ne patēriņa, ne darbaspēka. Viss tika ievests no citām republikām, galvenokārt Krievijas, no Ukrainas, Baltkrievijas. Kad pasludinājām neatkarību, ekonomiskās saites pēkšņi sabruka. Bieži tiek pārmests, kāpēc aizlaida postā daudzus valsts uzņēmumus, aizvēra ražotnes. Teikšu tā — neko postā neaizlaida, vienkārši sabruka vecās saites, palika tikai tas, ko paši spējām saviem spēkiem pacelt. Saka, VEFs, vagonu rūpnīca sabruka, vainīgi esat — sabruka tāpēc, ka nevienam no PSRS sistēmas par mums nebija intereses.

Tas bija unikāls eksperiments, šis ceļš, ko gājām. Demontējām veco sistēmu un izveidojām jaunu valsts struktūru. 1990. gadā, kad pasludinājām neatkarību, mums nebija nekā — ne centrālās bankas, ne naudas, ne savas nodokļu sistēmas. Toties bija PSRS ģenerālprokuratūra, PSRS iekšlietu sistēma, viss PSRS... Pēc tāda liela krituma, ko toreiz Latvija piedzīvoja, citādāk nemaz nevarēja būt."

Uzvarēja atmiņas par «savu zemi»

"Ne tikai rūpniecībā, bet arī lauksaimniecībā viss radikāli mainījās. Bija jāpāriet uz citu ekonomisko sistēmu. Cilvēki labi atcerējās 1940. gadu, kad visu denacionalizēja. Atcerējās 1949. gadu, kad tos, kuri nestājās kolhozos, izsūtīja uz Sibīriju. Tā sabiedrības daļa, kas dzīvoja un strādāja pirmskara Latvijā, atminējās, ka viņiem taču bija savi īpašumi. To atgriešana nozīmēja taisnības uzvaru. Cita lieta — ko ar to zemi tālāk darīt? Tā izrādījās problēma.

Cilvēkiem vajadzēja saprast un kooperēties. Tomēr tieksme pēc privātīpašuma un «savas zemes» bija tik liela, ka par kooperāciju ne dzirdēt negribēja. Uzvarēja atmiņas.

Es atceros, ka mēs, tā laika deputāti, no 1990. gada maija līdz 1993. gada jūlijam katru mēnesi braucām uz savu vēlēšanu apgabalu. Tepat netālu no Preiļiem vietējās sievietes, slaucējas, gaidīja, kad varēs izstāstīt man savu bēdu, ka tā laika kolhoza vadība negribēja atdot viņām bijušos īpašumus, kā saka, lika sprunguļus riteņos, centās *izšmugulēt* labākos tīrumus. Auglīgākos zemes gabalus gribēja dabūt sev, bet īstenajiem mantiniekiem atstāt sliktākos.»

Nenovērtējām divas lietas

Andris Puzo, atskatoties uz neatkarību atguvušās Latvijas pirmajiem gadiem, tagad secina, kādas bijušas kļūdas.

«Toreiz biju izglītības darbinieks un, manā skatījumā, politiskā mērogā valstī nenovērtējām divas lietas — izglītību un zinātni. Deviņdesmito gadu sākumā tās tika pamestas sava veida papuvē. Milzīga kļūda bija, ka liberalizēja izglītības programmas, atļāva skolām darīt visu, kas ienāca prātā,— mainīt priekšmetu programmas, mācīt visu ko, tikai ne to, kas bija pieprasīts darba tirgū. Jaunatne to pieņēma un mācījās kaut kur un kaut ko, lai tikai būtu smalka un gudri izrunājama diploma īpašnieki. Rezultātā diplomam pielietojuma nebija.

Zinātniski pētnieciskā darbība atjaunotās Latvijas laikā ir salīdzinoši ļoti zemā līmenī. Tagad esmu stingri pārliecināts par vienu — ja neattīstās izglītība, ja neattīstās zinātne, mums lielajā pasaules konkurencē būs ļoti grūti noturēties līmenī.

Ja runājam par lauksaimniecību, vecākās paaudzes zemniekus gribu sarūgtināt — mēs vairs nevaram atgriezties pie tādas kārtības, kāda bija romantisku atmiņu apvējotajos trīsdesmitajos gados. Tagad perspektīva ir tām lauku saimniecībām, kuras nodarbojas ar netradicionālu saimniekošanas veidu vai ar tradicionālu saimniekošanu lielās platībās. Zemniekiem vajadzīga attiecīga izglītība, resursi, izpratne par notiekošo un nākotnes redzējums. To visu cilvēkiem būtu jānodrošina izglītības sistēmai, kuras uzdevums — sagatavot profesionāļus ne tikai lauksaimniecībai, bet jebkurai sfērai.

Uzskatu, izglītība nepiedodami pamesta novārtā, sākot ar pedagogu algām un beidzot ar mācību programmām, turpinot ar profesionālo izglītību. Sakiet, kas tās ir par augstskolām, ja tajās nenotiek zinātniski pētnieciskais darbs? Man bija iespēja deviņdesmito gadu beigās mācīties augstskolā Lielbritānijā. Salīdzinot ar Latvijas augstskolām, tur iespēja veikt zinātniski pētniecisko darbu ir vismaz reizes četras lielāka.

Jo mazāka būs veltīta uzmanība izglītībai, jo zemāks kļūs dzīves līmenis valstī. Zemāks ar katru gadu... Ja tagadējie politiķi nesapratīs, ka izglītība ir pamats nācijas augšupejai, neko labu nevaram gaidīt.»

Sarunas fragmentus sagatavoja L.Kirillova

17. jūnijā

Ciems.
Ciemats.
Pilsēta.
Daugavpils.
Šodien 16. jūnijs.
Ulmanis sirdī kopā ar mums.
"Sevišķi svarīgu darīšanu dēļ"
Viņš palicis savā pilī.
Zilbe.
Vārds.
Teikums.
Dziesma.
Zilo ezeru zemes
Dziesmotie svētki.
Trīs reizes lūdzam
Tev svētību, Dievs.
Lapa.
Zieds.
Krūms.
Daba.
Daba šovasar ir neprātīga,
Raisa ziedus aumaļām.
Vai nojauš šo
Kā mūsu pēdējo vasaru?

Piliens.
Lietus.
Vējš.
Negaiss.
Vētra briest austrumos.
Saule riet asins krāsā.
Laiks šķiet ievilcis elpu.
Varbūt zina, ka tūlīt sāpēs.
Lode.
Stobrs.
Tanks.
Armija.
Šodien jau 17. jūnijs.
Vakar saņemts ir ultimāts.
Uz ielas guļošai dziesmu lapiņai
Pārrāpo kāpurķēdes.
Spīts.
Lepnums.
Gods.
Brīvība.
Šovasar samīts tiks viss.
Laimīgs, kas saglabā dzīvību.
Vai nabags vai bagāts, ej, apģērbies.
Pusgadsimtu ilga būs ziema.

Lauris Krolis

Kas jāzina insulta slimniekiem un kopējiem

Šoks garām. Ķeramies klāt atveseļošanai

Insults ir pēkšņs smadzeņu asinsrites traucējums, kam raksturīgs vienas ķermeņa puses nespēks, kustību, reizēm arī runas un redzes traucējumi. Ar šo slimību katru gadu pasaulē saslimst apmēram 15 miljoni cilvēku, kuriem lielākoties pēc tam jāsamierinās ar invaliditāti. Taču, ja pēc lēkmes pacients trīs stundu laikā tiek nogādāts slimnīcā un saņem neatliekamo medicīnisko palīdzību, bet, atgriežoties mājās, nezaudē apņēmību atlabt, var panākt patiešām daudz.

Kļūda «cietajā diskā»

Kad ģimenē kāds cieš no insulta, tas ir pamatīgs trieciens. Slimniekam jāpārvērtē dzīve, reizēm tā jāsāk no jauna, bet tuviniekiem savs brīvais laiks jāvelta insulta skartajam, lai palīdzētu atlabt un atgriezties ierastajā dzīves ritmā. Jo ātrāk sāk slimnieka rehabilitāciju, jo lielākas iespējas viņam drīzāk tikt uz kājām. Veiksmīga atveseļošanās ir atkarīga arī no tā, cik lielā mērā smadzenēs noticis asinsizplūdums un kādi ir bojājumi. Smadzenes, tāpat kā dators, sastāv no neskaitāmām mikroshēmām. Ja kāda no tām tiek sabojāta, dators vairs nestrādā, kā nākas. Ja smadzenēs skarts motorās runas centrs, slimniekam ir apgrūtināta runāšana. Ja traucējums radies runas uztveres centros — viņš apkārtējo runāšanu uztvers vien kā buldurēšanu. Traucējumi var būt arī redzes centros. Ārsti zina gadījumus, kad pēc insulta bojājumi ir labajā smadzeņu puslodē, tāpēc slimnieks neredz visu, kas atrodas pa kreisi, lai gan fizioloģiski ar redzi viss ir kārtībā. Kad kafejnīcā pasūta cīsiņus ar kartupeļiem un porcija tiek pasniegta, cilvēks dusmojas, jo cīsiņus aizmirsuši uzlikt. Patiesībā cīsiņi ir uz šķīvja, tikai kreisajā pusē.

Kauns un aizkaitinājums

Tuvinieka saslimšana ir šoks visiem ģimenes locekļiem, jo īpaši pašam slimniekam. Visbiežāk pēc insulta vērojams psiholoģisks noliegums, nespēja samierināties ar situāciju, trauksme un pārliecības trūkums. Nereti šīm izjūtām pievienojas bailes, ka insults var atkārtoties, ka var tikt zaudēts darbs vai dzīvesbiedrs. Ja cilvēks pirms insulta bijis ļoti pašpārliecināts, spējīgs, sabiedrībā mīlēts, pēc slimības var pārņemt kauns, ka viņš nav bijis pietiekami stiprs, lai no insulta izvairītos. Tas īpaši raksturīgs vīriešiem, kā arī darbaholiķiem. Insulta pacienti ir viegli aizkaitināmi un reizēm slimības traucējumus neapzinās un neatzīst. Medicīnā to dēvē par anozognoziju.

Kā runāt ar slimnieku

Šis ir viens no mulsinošākajiem jautājumiem, tiekoties ar jebkuru cilvēku, kurš nesen pārcietis kādu nopietnu slimību, ne tikai insultu. Ko teikt un kā runāt? Nevajag sarunās uzsvērt, cik ļoti žēl slimnieka, sarunāties uzspēlēti maigā balsī līdzīgi kā ar bērnu, līdzjūtīgi glāstīt galvu un teikt: «Cik ļoti man tevis žēl!» Tas slimnieku nenomierina, gluži otrādi, veicina dažādu kompleksu rašanos un diskomfortu. Turklāt, ja tuvinieki pārāk uzsver slimnieka īpašo statusu, tas var pat kavēt atveseļošanos. Slimnieks ar laiku secina, ka šajā īpašajā stāvoklī apkārtējie viņam velta daudz vairāk uzmanības, un tas ir patīkami. Par līdzjūtību labāka ir empātija jeb spēja iejusties slimnieka lomā, iedomājoties, kādu izturēšanos pats vēlētos, ja nonāktu līdzīgā situācijā. Ja pats slimnieks vēlas neskaitāmas reizes pārrunāt piedzīvoto šoku — uzklausi! Līdzīgi darbojas psihoterapija, kad pārdzīvojumu vieglāk pieņemt, ja tas vairākkārt tiek pārrunāts.

No jauna mācies ikdienišķas darbības

Tiklīdz slimnieks atgriezies no slimnīcas vai rehabilitācijas centra, jāsāk vingrot, lai nezaudētu kustību kvalitāti un dotu signālus galvas smadzenēm, ka ķermenis grib un spēj darboties. Jāsāk ar ikdienišķu iemaņu apgūšanu.

Kā apsēsties

Guļot gultā, kājas saliec ceļgalos. Ja nekustīga ir ķermeņa labā puse, labo roku pārliec pāri krūtīm, bet ar kreiso, turoties pie gultas malas, pagriezies uz labo sānu, tad lēnām noliec kājas uz grīdas un uzstutējies sēdus.

Kā apģērbties

Vispirms apģērba piedurkni vai bikšu staru uzvelc mazkustīgajai rokai vai kājai. Turpretim izģērbjoties jāsāk ar ķermeņa veselo pusi, lai pēc tam ar stipro un spēcīgo roku palīdzētu atbrīvot no apģērba mazāk kustīgos locekļus. Kustīgā un stiprā roka jāizmanto kā palīgs.

Kā ēst

Ēšanas iemaņas vispirms jāapgūst ar veselo roku un tikai tad jācenšas ar nekustīgo roku satvert karoti, krūzīti. Būs vajadzīga pacietība un treniņš. Insulta slimniekam atveseļošanās sākumā labāk lietot plastmasas traukus.

Kā piecelties

Vislabāk, ja ir kāda palīgierīce, piemēram, stabils rāmis staigāšanai. Tas jānoliek pie gultas un, atbalstoties pret rāmīti, jāpieceļas. Šādas palīgierīces ir labs risinājums, lai neviens no tuviniekiem nesabojātu savu muguru, cilājot slimnieku.

Darbojies ar 120% atdevi!

✔ Cik iespējams, iesaisties sociālajā dzīve! Pierunā sevi tikties ar draugiem un paziņām, aicini ciemiņus. Tērzēšana ar draugiem nav tikai psiholoģisks baudījums, tā labi vingrina runas spējas, kas pēc insulta ir būtiski.

✔ Piesaki vizīti pie neiropsihologa! Trenējoties var ātrāk atjaunot ķermeņa galvenās funkcijas, bet smalkās kognitīvās spējas (plānošana, loģiskā domāšana, lēmumu pieņemšana, secināšana, uztveres ātrums) prasīs ilgāku laiku. Tās atjaunot palīdzēs neiropsihologa ieteiktie specifiskie vingrinājumi.

✔ Regulē asinsspiedienu! Tas ir svarīgi, lai izvairītos no atkārtota insulta. Apzinīgi jādzer asinsspiedienu regulējošas zāles un jāmaina uzturs — jāēd liesi produkti, dārzeņi un zaļumi.

✔ Ja vari — lasi! Ja pēc slimības redze nav traucēta, meklē visu pieejamo un praktisko informāciju par to, kā drīzāk atveseļoties pēc insulta. Trenējies rakstīšanā. Ja tas nepadodas, zīmē uz lapas līnijas, apļus.

✔ Spēlē šahu! Labākā dāvana insulta pacientam ir dažādas intelektuālas spēles: kārtis, šahs, dambrete, domino. Pēc insulta var būt atmiņas traucējumi, tāpēc smadzenes jāvingrina.

✔ Spēlē bumbu! Ne jau futbolu vai volejbolu, bet vakarā kopā ar saviem tuviniekiem — sēdiet viens otram pretī klubkrēslos un mētājiet bumbu. Televizora skatīšanās nav piemērotākā nodarbe, ja vēlaties ātrāk atlabt.

Tuviniekiem jārūpējas, sev nekaitējot

Lai, cilājot un pārvietojot slimnieku, pats nekaitētu muguras veselībai, celšanas brīdī nekad nestāvi taisnām kājām. Vienmēr nedaudz ietupies ceļos. Ceļot slimnieku, turi savu muguru nedaudz noapaļotu. Ja iespējams, vienu kāju atbalsti uz kāda augstāka pamata — gultas, klubkrēsla.

Ja slimnieks ir gulošs, problēmas sagādā pat viņa pagriešana uz otriem sāniem. To vieglāk izdarīt, ja slimnieku guldīsi uz neliela paladziņa. Satverot paladziņa stūrus, guļošo būs vieglāk pagriezt uz vienu vai otru pusi. Slimnieku gultā vajadzētu guldīt ar paralizēto pusi pret gultas malu, nevis pret sienu. Tas ļaus slimniekam vairāk apzināties savus traucējumus, kā arī iesaistīt roku un kāju dažādās darbībās, nodrošinot drīzāku atveseļošanos.

Palīgrīki slimnieka aprūpei, kur meklēt

Valsts apmaksātus tehniskos palīglīdzekļus slimnieku kopšanai (spieķi, kruķi, staigāšanas rāmji, ratiņkrēsli, tualetes krēsli, dušas un vannas krēsli, podu paaugstinājumi) un sadzīves atvieglošanai var saņemt valsts aģentūrā «Tehnisko palīglīdzekļu centrs»: Rēzeknē, Rēznas ielā 41; Daugavpilī, Stacijas ielā 63, kā arī Rīgā un citās pilsētās.

«Veselība»

INSULTS: Kādas ir tā pazīmes un kā to atpazīt!

Kāda sieviete piknika laikā pakrita. Draugi piesteidzās klāt, lai palīdzētu piecelties. Sieviete draugus pārliecināja, ka viss ir labi (lai gan viņi piedāvāja izsaukt medicīnisko palīdzību) un teica, ka paklupusi aiz kāda zara jauno apavu dēļ.

Kamēr draugi rūpējās par ēdienu, bija manāms, ka jaunā sieviete viegli trīcēja, bet atlikušo piknika laiku viņa pavadīja kopā ar draugiem. Viņas vīrs pēc piknika zvanīja draugiem un teica, ka sieva ir nogādāta slimnīcā. Pēc dažām stundām viņa nomira. Viņa cieta no insulta piknika laikā. Ja draugi būtu zinājuši, kā noteikt insulta pazīmes, iespējams, viņa vēl būtu kopā ar mums.

Neiropatalogi norāda, ka pirmās trīs stundas pēc insulta ir ārkārtīgi svarīgas. Daudziem pacientiem ir iespējams insulta sekas šajā laikā novērt, pat pilnībā! Problēma ir tajā, ka minētajā stāstā neviens nevarēja atpazīt insultu.

Centies paturēt prātā trīs uzdevumus, lai atpazītu insultu, sauksim tos — **„PAR"**:

P* Palūdziet, lai cietušais **PASMAIDA**.

A* Paprasiet, lai cietušais paceļ **AUGŠUP ABAS ROKAS**.

R* Sakiet, lai cietušais **RUNĀ** (pasaka vienkāršu teikumu, piemēram, "Spīd saule").

Ja cietušais nespēj veikt VIENU no šiem uzdevumiem, zvani neatliekamai palīdzībai (113) un raksturo simptomus operatoram.

Eksistē vēl viena metode – pajautā cietušajam, lai **IZBĀŽ MĒLI**. Ja tā ir sačokurojusies, nepareizas formas, izbāžas uz vienu vai otru pusi, tie arī var būt insulta simptomi.

Šo punktu nezināšana var izraisīt nopietnas sekas cietušajam, pat traģēdiju. Neiropatalogi norāda, ka 10 cilvēki, kas zina šos soļus, spēj izglābt dzīvību vismaz vienam cilvēkam.

Rapšu eļļa sejas ādas aizsardzībai

Liftinga maska

Ņem tējkaroti rapšu eļļas, pievieno dažus pilienus svaigi spiestas citronu sulas,

½ krūzīti auzu pārslu miltu (samaltas auzu pārslas) un 1 olas baltumu. Citrons balina ādu un padara to gaišāku. Eļļas un citrona sulas kombinācija arī attīra ādu, mazina sīkās krunciņas. Olas baltums rada ādas savilkšanos, nelielu liftinga efektu.

Maska pret ādas iekaisumiem

½ tējkarote rapšu eļļas, 2 tabletes aspirīna (aplej ar nedaudz ūdeni, saberž), ½ tējkarote medus. Palīdz ādas iekaisuma un apsārtuma gadījumā (arī pret pinnēm), aspirīns mazina iekaisumu, rada maigi lobošu efektu. Medus ir dabisks antibakteriāls un pretiekaisuma līdzeklis. Maska klājama vienu vai divas reizes nedēļā – pēc nepieciešamības.

Attīroša maska

Sablendē 3 ēdamkarotes rapšu eļļas un 3 šķēles ananasa, masu klāj uz sejas. Maska attīra poras, dziedē ādu, atjauno dabisko ādas mirdzumu.

❒❒❒

Rapšu eļļa noder arī **ienadžu kopšanai** – nedaudz eļļas uzpilina uz kutikulas, iemasē.

❒❒❒

Zīdaiņiem rapšu eļļa ieteicama **piena kreveles noņemšanai** – apmēram 30 minūtes pirms vannošanas iemasē galvas ādā. Uzliek kokvilnas cepurīti. Vannā izmazgā galvu ar bērnu šampūnu. Izķemmē matus, mazinot kreveli. Atkārto pēc nepieciešamības.

❒❒❒

Rapšu eļļa noder arī dažādās ķermeņa kopšanas procedūrās, bet visvienkāršākais paņēmiens ir to regulāri lietot pēc dušas, rūpīgi iemasējot nenosusinātā ādā. Tas palīdzēs ādai ilgāk saglabāt mitrumu, padarīs to maigu un elastīgu.

DAUGAVPILS

Latvijas un Polijas prezidents atklāja piemiņas plāksni cietoksnī

9. jūnijā Daugavpili un Daugavpils novadu apmeklēja divas augstas amatpersonas — Latvijas prezidents Andris Bērziņš un Polijas prezidents Broņislavs Komorovskis. Sventē viņi rīkoja preses konferenci, parakstīja Latgales plānošanas reģiona un Mazpolijas vojevodistes sadarbības līgumu.

Daugavpils cietoksnī valsts vadītāji piedalījās vēsturiskā notikumā. Iepretim Rotko centram, pie ieejas cietoksnī, tika atklāta piemiņas plāksne grāfam Leonam Broelam Plāteram — 1863. gada poļu sacelšanās dalībniekam. Plāteru ieslodzīja Daugavpils cietoksnī un sodīja ar nāvi. Plāksnes autors ir Daugavpils mākslinieks Romualds Gibovskis.

Andris Bērziņš un Broņislavs Komorovskis teica, ka piemiņas plāksnes atklāšana ir dziļi simbolisks notikums, kas abu valstu vēsturiskās saites stiprinās vēl vairāk.

Piemiņas plāksni iesvētīja Romas katoļu baznīcas Rīgas arhibīskaps Zbigņevs Stankevičs un Polijas prezidenta kapelāns Kšištofs Kacožiks. Kolektīva «Kukuļečka» dalībnieki parādīja fragmentu no drāmas «Bez nosaukuma», ko uzrakstījusi Leona Broela Plātera māsa Ludviga. Savā darbā viņa ar dokumentālu precizitāti centusies parādīt savas ģimenes izjūtas tā laika notikumos. Svinībās piedalījās ar nāves sodu sodītā Plātera brāļa mazmazmazmeita un pašreizējā Eiroparlamenta deputāte no Polijas Ruža Thuna.

Latvijas prezidents Andris Bērziņš un Polijas prezidents Broņislavs Komorovskis Sventē piedalījās preses konferencē, kā arī parakstīja Latgales plānošanas reģiona un Mazpolijas vojevodistes sadarbības līgumu.

● Latvijas prezidents Andris Bērziņš un Polijas prezidents Broņislavs Komorovskis plāksnes atklāšanas ceremonijā.

Raimonda Paula dāvinātais ērzelis «Klajumos» gaida līgavas

Saskaņā ar Latvijas šķirnes zirgu audzētāju asociācijas vienošanos par šķirnes genofonda līnijas attīstīšanu Latgalē zirgu sētā «Klajumi» Krāslavas novada Kaplavā pašlaik atrodas Latvijas šķirnes braucamā tipa ērzelis Grims. Neskaitot genofonda uzlabošanu, ievērības cienīgs fakts ir zirga saistība ar maestro Raimondu Paulu.

Atmodas sākuma gados, patriotisku jūtu vadīts, Raimonds Pauls atbalstīja Latvijas zemniekus, kuri nevarēja atļauties šķirnes dzīvnieku iegādi, un dāvināja viņiem nacionālo šķirņu eksemplārus, lai saglabātu un vairotu Latvijas zirgus un brūnās govis. Tā pie Latvijas šķirnes ērzeļa Grima tika Smiltenes novada Palsmanes zemnieku saimniecības «Kalniņi» īpašnieks Jānis Jansons, kura mazdēls Agris Jansons šobrīd ir 25 gadus vecā ērzeļa saimnieks.

«Klajumu» saimniece Ilze Stabulniece aicina Latgales zemniekus vest savas ķēves ciemos pie Grima. «Ērzelis būs pie mums līdz augusta sākumam. Var vest jebkādas izcelsmes ķēves; lai vairojas Paula «mazbērni»! Ir ļoti svarīgi, ka Grims, būdams šķirnes braucamā tipa pārstāvis, izceļas ne tikai ar skaistu eksterjeru, bet arī ar rāmu temperamentu un mierīgu raksturu. Spēcīgs un izskatīgs rāmas dabas zirgs garantē sev tādus pašus pēcnācējus.»

Viena līgava Grimam jau ir turpat «Klajumos», tā ir Latvijas šķirnes genofonda ķēve Skanda. Ir nepieciešams saglabāt un izkopt tieši Latvijas šķirnes braucamo tipu, jo Latvijā galvenokārt audzē sporta zirgus, kas, savukārt, rakstura dēļ nav piemēroti ne tūristu izjādēm, ne reitterapijai.

«Latgales Laiks»

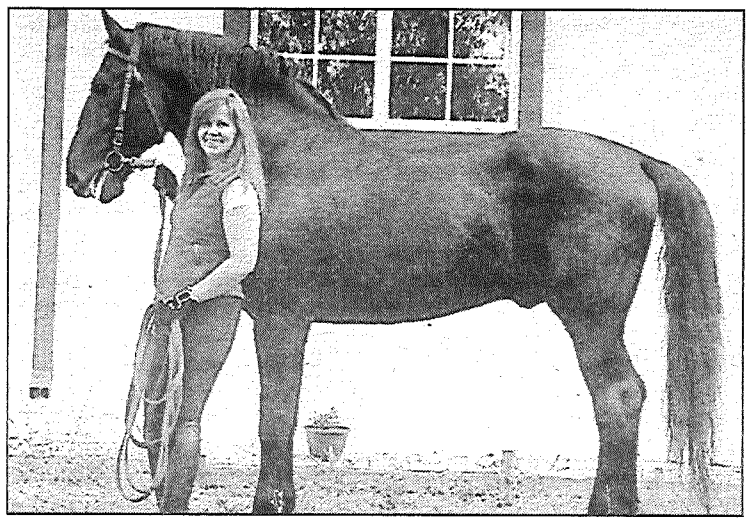

● Ilze Stabulniece un Grims.

CĒSIS

Renārs vēlas staigāt un runāt

Portāls «Ziedot.lv» palīdz atgūt veselību ne tikai smagi slimiem bērniem, bet arī pieaugušajiem. Palīdzība nepieciešama arī 37 gadus vecajam cēsniekam Renāram Jasinskim, kurš cieta negadījumā ārzemēs, bet tagad viņam vajadzīga nopietna ārstēšanās.

Pērn augustā Renārs uz dažiem mēnešiem bija devies uz Vāciju strādāt celtniecībā. Mājās viņu gaidīja tuvinieki, taču Renārs neatgriezās, kā bija plānots. Ārzemēs ar viņu notika starpgadījums, kurā viņš nopietni cieta un Renāram nācās pavadīt vairākus mēnešus Vācijas klīnikās. Pēc smadzeņu kontūzijas smagas sekas — ar asins izplūdumu smadzenēs un tūsku. Renārs kļuva nekustīgs. Viņa stāvoklis bija tik smags, ka ģimenei tika piedāvāts ievietot Renāru Vācijas pansionātā, taču, par laimi, no tā izdevās izvairīties. Februārī Renāru ar specializēto lidmašīnu pārveda uz Latviju.

Šeit viņš burtiski atmodās, sāka reaģēt un kontaktēties, atbildot ar acu kustībām. Jau pēc pirmā valsts apmaksātā rehabilitācijas kursa bija vērojams progress. Pēc intensīvas rehabilitācijas sāka atjaunoties kustības, parādījās cerības uz atveseļošanos. Gan mamma, gan mīļotā sieviete visiem spēkiem rūpējas par Renāru. Abas pārmaiņus ik nedēļu dežurē pie Renāra slimnīcā, gatavo īpašas maltītes, apkopj un vingrina Renāru, dara visu, lai viņš atsāktu staigāt un runāt.

Patlaban Renārs uzsācis rehabilitāciju Rīgā, ir ievērojami uzlabojumi. Vingrojot trīs reizes dienā, viņš jau spēj kustināt kājas un var pats nosēdēt. Vīrietim ir liela motivācija vingrot, lai atgūtu spēju staigāt un runāt. Ārstus un tuviniekus rezultāti iepriecina, taču nepietiek līdzekļu, lai apmaksātu visu nepieciešamo — medikamentus, rehabilitāciju, speciālo transportu.

Arī Renāra mīļotā sieviete darbu pametusi, lai būtu kopā ar Renāru. Vīrieša vecāki ir pensionāri, bet iekrājumi iztērēti, apmeklējot dēlu Vācijā. Uzsākts kārtot arī aizbildniecību, lai varētu saņemt Renāra invaliditātes pensiju, taču tas prasīs vairākus mēnešus, bet palīdzība nepieciešama jau tagad.

«Es ļoti gribu staigāt un runāt,» uzrakstīts uz lapiņas, kas piesprausta pie Renāra slimnīcas istabiņas sienas. Nu jau vairākus mēnešus tas ir viņa mērķis. Lai šo sapni realizētu, «Ziedot.lv» un veikalu tīkls «Maxima» ar projekta «Laimīgai Latvijai» starpniecību meklē iespējas, kā palīdzēt Renāram, aicinot palīdzības sniegšanā iesaistīties ikvienu, lai santīmu pa santīmam būtu iespējams savākt līdzekļus ārstniecības kursa turpināšanai — 1450 latus. Portāla «Ziedot.lv» komunikācijas vadītāja Ilze Ošāne «Druvai» norāda, ka daudzi cilvēki atsaucas un iesaistās palīdzības sniegšanā Renāram. «Daļa no nepieciešamās summas ir jau saziedota, taču ārstēšanās process ir jāturpina. Redzot cilvēku atsaucību, domājam, ka Renārs saņems palīdzību arī turpmākajiem ārstniecības pasākumiem,» paskaidro Ilze Ošāne.

Uzzied Gaujas tilts

Lai padarītu krāšņāku skatu uz Gauju, otro gadu pēc kārtas ikvienam cēsniekam bija iespēja piedalīties Gaujas tilta izrotāšanā. Kādā pievakarē ikviens bija gaidīts ar savām puķēm, lai tās iestādītu pie tilta margām piestiprinātajos puķu podos.

«Šogad Gaujas tilta apzaļumošanas akcijā piedalās vairāk dalībnieku nekā pagājušogad,» informēja akcijas rīkotāja Dace Zaharova. Netrūka ne ģimeņu ar bērniem, ne vecāku cilvēku. Kā pastāstīja akcijas dalībniece Daina Bāra, uz puķu stādīšanu esot atbraukuši pat cilvēki no Briseles. Diemžēl nebija neviena jaunieša.

Gaujas tilta rotāšanas iniciatore Dace Zaharova stāsta, ka īsti neatminas, kā radusies šī ideja. Tomēr jau vairākus gadus bija plānojusi šādu akciju, bet tikai pērn uzdrīkstējusies to īstenot. «Protams, bija nelielas šaubas, vai puķes te augs. Garām brauc automašīnas, ir stiprs vējš. Tomēr riskēju, un rezultāts bija patīkams. Viss auga un ziedēja.» Idejas autore stāsta, ka pagājušajā gadā veiktā akcija esot bijusi tik veiksmīga, ka cilvēki jau ziemā esot mudinājuši turpināt iesākto, kā arī paši piedāvājuši savu palīdzību.

«Dzīvoju Rīgā, taču esmu dzimusi un augusi Cēsīs. Šī akcija, kuru rīko Dace, ir ļoti interesanta un tā noteikti padarīs Cēsis vēl skaistākas. Uzskatu, ka Cēsis ir skaistākā pilsēta Latvijā, un tādai tai jāpaliek,» izsakās Daina Bāra.

Savukārt Raiskuma pagasta iedzīvotāja un idejas autores draudzene Inga Bērziņa stāsta, ka atbalsta šo akciju, jo diendienā braukā pāri šim tiltam. «Esmu par jaunām idejām, kuras padara apkārtējo vidi vēl skaistāku. Protams, Gauja pati par sevi ir izcila. Ne velti Ojārs Vācietis teicis, ka Dievs bija iemīlējies, radot Gauju.»

Dace Zaharova neslēpj arī sajūsmu par to, ka Zaķu ielas iedzīvotāji uzņēmušies iniciatīvu un šogad tiks izrotāts vēl viens Cēsu tilts. «Man ir prieks, ka šī ideja patīk vēl kādam. Lai cilvēki darbojas, lai stāda. Vasarā Cēsis ziedēs!»

«Druva»

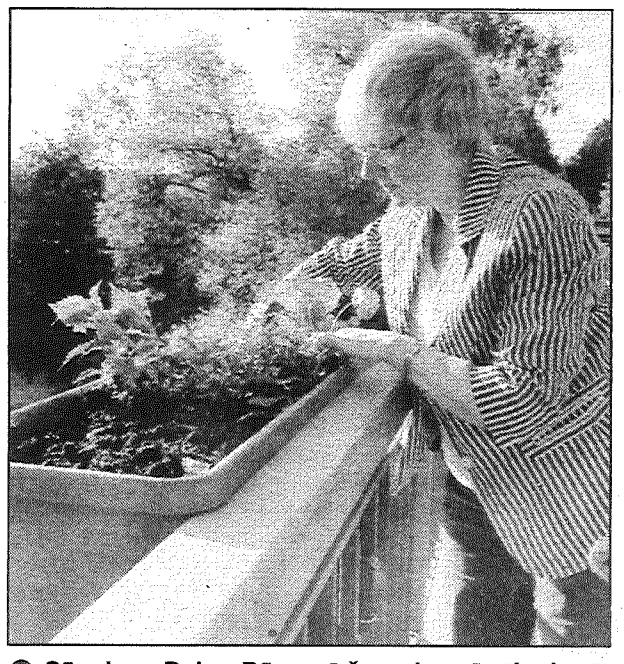

● Cēsniece Daina Bāra arī šogad sarūpējusi stādus, lai būtu viena no tiem, kas izrotā skatu uz Gauju.

Juridiskā komisija galīgajam lasījumam atbalsta izmaiņas Civillikumā nesamērīgu līgumsodu ierobežošanai

Saeimas Juridiskā komisija 11. jūnijā izskatīšanai Saeimā galīgajā lasījumā atbalstīja grozījumus Civillikumā, kas paredz līgumsodu ierobežojumus civiltiesiskos darījumos. Ar Civillikuma grozījumiem tiek precizēta līgumsoda jēdziena redakcija, paredzot trīs līgumsoda veidus.

Likumprojekts nosaka, ka līgumsods par neizpildi ir konkrēti noteikta naudas summa vai cita mantiska vērtība, kuru nedrīkst noteikt vairākkārtīgu (atkārtotu) vai pieaugošu maksājumu vai devumu veidā. Savukārt līgumsodu par nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) varēs noteikt pieaugošu, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Līgumsodu par nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) varēs prasīt tikai tādā apmērā, kādā tas pārsniedz piedzenamo procentu summu, kas radusies pēc neizpildes iestāšanās brīža. Savukārt līgumsodu par neizpildīšanu vispār varēs prasīt tikai tādā apmērā, kādā tas pārsniedz piedzenamo zaudējumu summu, ja vien nav tieši norunāts, ka līgumsods izslēdz tādu atlīdzību.

Piedāvātie likuma papildinājumi nosaka, ka līgumsodam jābūt samērīgam un atbilstošam godīgai darījumu praksei.

Komisijas sēdē deputāti atbalstīja priekšlikumu, kas paredz noteikt tiesai pienākumu samazināt pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tiesa to atzinusi par pārmērīgu.

Tāpat deputāti galīgajam lasījumam atbalstīja priekšlikumu, kas paredz mainīt parādnieka atmaksātās naudas summas līdzšinējās sadalīšanas prioritātes. No šiem maksājumiem vispirms tiks segti nenomaksātie procenti, pēc tam dzēsta pamatsumma un tikai pēc tam līgumsods. "Komisijā esam vienojušies, ka šāda kārtība varētu stāties spēkā nākamā gada jūlijā, un tas būs labvēlīgi parādniekam, jo, pakāpeniski atmaksājot parādu, vairs neaugs procenti un pamatparāds," uzsver Saeimas Juridiskās komisijas priekšsēdētāja Ilma Čepāne.

Savukārt, lai sabalansētu kreditora un parādnieka intereses un lai jauno regulējumu varētu attiecināt arī uz iepriekš noslēgtiem līgumiem, Tieslietu ministrija kopā ar Saeimas Juridisko biroju apņēmās izstrādāt priekšlikumus grozījumiem likumā "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937. gada Civillikuma saistību tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību". Juridiskā komisija konceptuāli vienojās par trīs gadu pārejas perioda noteikšanu, kurā puses brīvprātīgi, ja būs nepieciešams, varēs vienoties par izmaiņām jau noslēgtajās saistībās.

Patlaban Civillikuma regulējums par vienu un to pašu līguma pārkāpumu pieļauj gan nokavējuma procentus, gan līgumsodu, turklāt līgumsoda apmērs vairākkārt var pārsniegt pamatparāda summu, veidojot nesamērīgas parāda summas.

Sodus pēc eiro ieviešanas noapaļos līdz veseliem skaitļiem

Nosakot naudas soda apmēru pēc lata konvertācijas uz eiro, noapaļošana tiks veikta gan uz augšu, gan uz leju līdz veseliem vieniem, pieciem, desmitiem, simtiem vai attiecīgi tūkstošiem eiro. Piemēram, ja sods ir desmit latu, tad, veicot konvertāciju, tas ir 14,228718 eiro, bet tas būs noteikts 15 eiro apmērā.

Kā informēja Tieslietu ministrijas (TM) sabiedrisko attiecību speciāliste Sigita Vasiljeva, TM ir paredzējusi, ka konvertācija uz eiro notiks līdz apaļiem vieniem, pieciem, desmitiem, simtiem un tūkstošiem.

Tiek norādīts, ka, aizstājot noteiktu vērtību latos ar eiro, netiek veikta diferenciācija atkarībā no administratīvā pārkāpuma sastāva.

Apaļojot sankcijas, kurās paredzēts naudas sods desmit, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60 un 70 lati, ņemts vērā tuvākais skaitlis līdz apaļiem pieciem eiro, kā arī, ievērojot to, ka sankcijas ir salīdzinoši nelielas, ievērots princips par labu privātpersonai. Savukārt augošajās sankcijās no 75 latiem līdz pat 10 000 latu ievērots matemātiskās noapaļošanas princips attiecīgi līdz tuvākajiem desmitiem, simtiem vai tūkstošiem eiro.

Ievērojot to, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 26. pants noteic piemērojamo naudas sodu griestus, no iepriekš minētajiem noapaļošanas principiem kā izņēmumi paredzēta naudas sodu 250, 500 un 10 000 latu apmērā noapaļošana. Proti, šīs summas pārveidotas pēc iespējas noapaļoti – tā, lai saglabātu viegli uztveramu Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa sodu sistēmu un atvieglotu tiesību piemērotāja darbu.

Ja sods ir 250 latu, tad pēc apaļošanas tas būs 350 eiro, lai arī konvertējot tas ir apmēram 355,72 eiro.

Kā izņēmumi minami arī naudas sodi 80 un 800 latu apmērā.

Šīs summas noapaļotas uz augšu, jo pretējā gadījumā to pārveide uz eiro pārklātos ar zemākajām sankcijām, kas ir 75 lati un attiecīgi 750 lati pārveidoto vērtību eiro. Pēc apaļošanas 80 latu sods eiro izteiksmē būs 120 eiro, savukārt 800 latu sods no 2014. gada 1. janvāra – 1200 eiro.

Kā norāda ministrija, sabiedrības mērķgrupas skaitlisko apmēru noteikt ir samērā sarežģīti. Pēdējo gadu statistika liecina, ka gada laikā tiek pieņemti 500 000 līdz 600 000 lēmumu administratīvo pārkāpumu lietās. Tomēr pie administratīvās atbildības saukto personu skaitu noteikt līdz galam ir grūti, jo daļa personu viena gada laikā izdara vairākus administratīvos pārkāpumus.

VID INFORMĀCIJA

Cigarešu slēptuve cisternā ar rapšu eļļu

Kontrabandistu izdomai nav robežu. Muitas amatpersonas novērsa mēģinājumu nelegāli ievest 200 000 cigarešu ar Baltkrievijas akcīzes nodokļa markām. Cigaretes bija noslēptas cisternā ar rapšu eļļu speciāli izveidotā slēptuvē (attēlā).

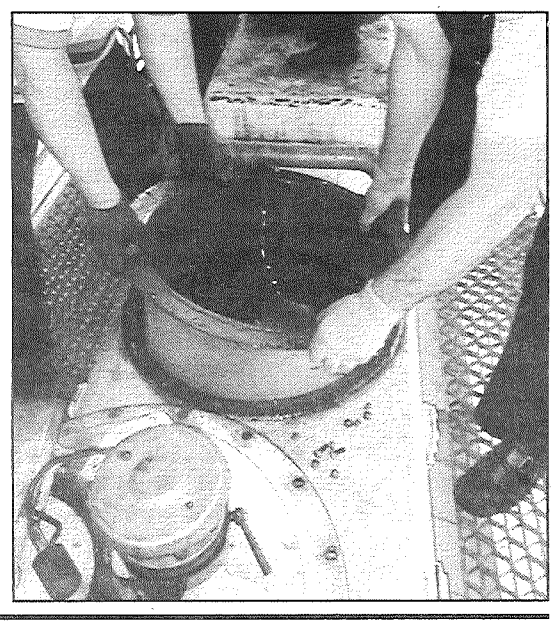

Automašīnu vadīja 40 gadus vecs Lietuvas pilsonis. Par notikušo uzsākts kriminālprocess saskaņā ar Krimināllikuma 190. panta 1.[1] daļu.

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Preiļos apzagtas vairākas garāžas

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirknī saņemti vairāki iesniegumi par to, ka uzlauztas īpašniekiem piederošās garāžas, notikušas zādzības. Kā «Novadnieks» uzzināja Preiļu iecirknī, personas ar iesniegumiem policijā griezušās 9. jūnijā.

Informācija liecina, ka notikušas zādzības no garāžām, kas atrodas Preiļos, Celtnieku ielā. Noskaidrots, ka pārsvarā garnadži ņēmuši automašīnu riepas, bet nav kautrējušies paķert līdzi arī citas mantas.

Par notikušo ierosināti kriminālprocesi pēc Krimināllikuma 175. panta trešās daļas.

Piekāva, zaga un demolēja

1. jūnijā policijā saņemts iesniegums par to, ka nezināmas personas iekļuvušas kādā dzīvojamā mājā Preiļu novada Aizkalnes pagastā. Īpašnieki konstatēja, ka nozagts televizors un citas elektropreces. Par notikušo ierosināts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 175. panta trešās daļas. Policija noskaidroja iespējamo vainīgo personu grupu, kurā darbojās pieci cilvēki.

Kļuvis zināms, ka tās pašas personas 2. jūnijā Līvānu novada Sutru pagasta Kļavsalās kādai personai nodarīja miesas bojājumus un izsita logus dzīvojamajai mājai. Aptuveni tajā pašā laikā grupa izdemolēja arī dzīvojamo vagoniņu Preiļu novada Aizkalnes pagastā.

Ierosināts kriminālprocess pēc Krimināllikuma 185. panta pirmās daļas. Notiek izmeklēšana.

Vizināšanās ar divriteni dzērumā — pārkāpums

Policija informē, ka Preiļos, Daugavpils ielā, 9. jūnijā tika apturēts kāds velosipēdists. Konstatēts, ka braucējs bijis pamatīgā dzērumā. 1955. gadā dzimušā vīrieša reibuma pakāpe bijusi 2,38 promiles.

Pelēčos nozagtais BMX velosipēds veiksmīgi atrasts

10. jūnijā saņemts iesniegums par to, ka Preiļu novada Pelēču pagastā pie Pelēču ezera nozagts kādai personai piederošais BMX velosipēds. Tiek lēsts, ka tā vērtība ir aptuveni 150 lati. Vēlāk braucamrīks gan tika atrasts, tomēr pagaidām policija skaidro notikuma apstākļus.

Rudzātos meliorācijas akā atrada mīnmetēja mīnu

10. jūnijā Līvānu novada Rudzātu pagasta Mālkalnos, veicot ceļa remontdarbus, būvnieki kādā meliorācijas akā atrada mīnmetēja mīnu, kas saglabājusies no kara laikiem. Kā informē policijā, par notikušo nekavējoties tika ziņots Nacionālo Bruņoto spēku Apvienotā štāba operatīvajam dienestam. Tika izsaukti atmīnētāji un mīna neitralizēta tuvējā karjerā.

Skaidro vieglās automašīnas aizdegšanās iemeslus

11. jūnijā Preiļos, Skolas ielā, dega automašīna VW Golf. Policijā pašlaik tiek skaidroti notikušā iemesli, iespējams, ka vainīga bijusi kāda kļūme elektrosistēmā.

Avarēja automašīna, gāja bojā vadītājs

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Disciplinārās uzraudzības grupas vecākā inspektore Inese Fjodorova informē, ka 12. jūnijā Daugavpils novada Naujenes pagastā kāds 1948. gadā dzimis automašīnas Subaru vadītājs pagaidām nenoskaidrotos apstākļos nobrauca no ceļa. Automašīna apgāzās, bet vadītājs no gūtajām traumām nomira neatliekamās medicīniskās palīdzības automašīnā.

Noskaidroti Latvijas labākie jaunie velosipēdisti

Ceļu satiksmes drošības direkcijas (CSDD) rīkoto sacensību «Jauno satiksmes dalībnieku forums» lielajā Latvijas finālā noskaidroti šīs sezonas labākie jaunie velosipēdisti.

Iegūstot 1218 punktus no iespējamajiem 1480, ceturto gadu pēc kārtas par uzvarētāju kļuvusi Kusas pamatskolas komanda. Preiļu reģionu pārstāvējusī Preiļu 1. pamatskolas komanda **«Veiklie Preiļi — 1»** ieguva 862 punktus un starp 29. komandām ieguva 18. vietu.

Atgādinām, ka kopš aprīļa visā Latvijā notika sacensību reģionālie posmi, kuros piedalījās 2100 4. — 6. klašu skolēni. Sacensības CSDD rīko jau kopš 1993. gada.

Lappusi sagatavoja L.Kirillova

Aptaujas rezultāti internetā

(no 10. līdz 16. jūnijam)

Vai uzskatāt, ka eiro palīdzēs apkarot nabadzību?

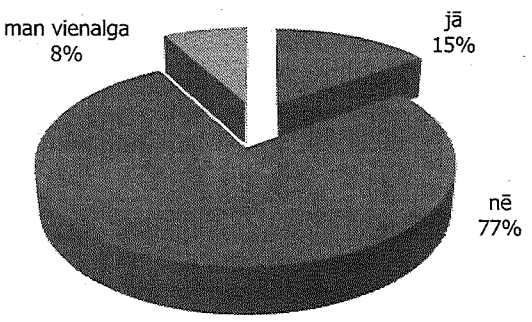

● «Novadnieka» interneta mājas lapā www.novadnieks.lv izsludinātās interaktīvās aptaujas balsojuma rezultātu diagramma.

NOVADNIEKS

RUBRIKAS: DAŽĀDI, PĒRK, PĀRDOD, MAINA, MEKLĒJU DARBU.

PRIVĀTSLUDINĀJUMS (maksas).

Rubrika _____ Derīgs līdz 20. jūnijam.

T	ā	l	r	.																								

Aizpildīšanas noteikums: viena rūtiņa — viena zīme.

Sludinājumus «Novadnieka» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14. Tālr./fakss 653-07057.

Iesniedzēja vārds, uzvārds _____

Adrese, tālr. _____

Vai sludinājumu ievietot interneta mājas lapā? Jā Nē

Maksa Ls 0,40 (ar PVN).

Jāiesniedz tikai laikrakstā publicētais kupons, kopētus un pa faksu sūtītus nepieņemsim.

Uzņēmēji apvienojas un dibina biedrību

Ceturtdien, 20. jūnijā Līvānu inženiertehnoloģiju un inovāciju centrā notiks biedrības «Līvānu novada uzņēmēji» dibināšana. Sapulcē var piedalīties ikviens uzņēmējs neatkarīgi no tā, vai pārstāv SIA, ir individuālais uzņēmējs, saimnieciskās darbības veicējs, zemnieku saimniecības īpašnieks vai mājražotājs. Sapulces sākums paredzēts pulksten 15.00.

Biedrība «Līvānu novada uzņēmēji» tiek dibināta ar mērķi apvienot aktīvākos uzņēmējus, kas būtu gatavi paši aktīvi darboties, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību Līvānu novadā, piesaistītu Eiropas fondu finansējumu dažādām idejām un pasākumiem, pārstāvētu uzņēmēju intereses, veiktu saimniecisko darbību un tamlīdzīgi.

Aicina piedalīties fotokonkursā

Latgales mākslas un amatniecības centrs Līvānos aicina visus interesentus piedalīties Līvānu pilsētai veltītajā fotogrāfiju konkursā «Stikla raksti, deju raksti, vidū zelta atslēdziņa». Fotogrāfijās vēlams attēlot Līvānu pilsētas vidi, cilvēkus, pasākumus, notikumus un tamlīdzīgi. Darbi jāiesniedz līdz 7. jūlijam.

Fotogrāfijas būs skatāmas kopīgā izstādē Latgales mākslas un amatniecības centra izstāžu zālē no 9. jūlija līdz 3. augustam, bet Līvānu pilsētas svētku laikā tās vērtēs skatītāji, par tām nobalsojot. Konkursa uzvarētājam paredzēta balva.

Meklē sakoptāko māju un sētu

Līvānu novada dome aicina pieteikt ikgadējam konkursam «Topi skaistāks, mans novads!» savu draugu, radu, kaimiņu, kā arī savus personiskos dārzus un sētas. Pieteikumi novada domē jāiesniedz līdz 30. jūnijam.

Konkursa uzvarētājiem paredzētas lieliskas balvas 100 latu apmērā jaunu stādu iegādei, un visiem dalībniekiem kā dāvana būs brauciens uz Puķu draugu saietu 2014. gada vasarā.

L.Rancāne

Čūskas gadā, pirms divpadsmit gadiem

2001. gada jūnijs

Upmalas pagasta (tagad Vārkavas novadā) padomes deputāti pieņēma lēmumu par pagastmājas logu nomaiņu. Par 900 latiem izgatavoti 20 jauni koka logi.

Austrijā strikti nolēma, ka Preiļos un Līvānos slimnīcas nav vajadzīgas. Austrijā??! Jā tiešām. Jēkabpilī notika Daugavas slimokases valdes izbraukuma sēde, kurā prezentēts Latvijas Veselības aprūpes pakalpojumu attīstības plāns, kas izklāstīts ziņojumā «Plānoto slimnīcu atrašanās vietu un gultu skaita novērtēšana». Plāns par slimnīcu skaitu Latvijā, par atrašanās vietām izskatīts Vīnē, Austrijā, un tur, izrādās, nolemts, ka Preiļos un Līvānos slimnīcas nav vajadzīgas. Austrijas speciālisti, zīmējot plānu kartē, ar vieglu roku abas slimnīcas izmetuši, jo Preiļi, raug, atrodoties starp trijām — Jēkabpils, Rēzeknes un Daugavpils slimnīcām.

Līvānu slimnīcā noslēdzās ziedojumu akcija, kuras laikā iedzīvotāji ziedoja rentgena kabineta remontam. Kabinets bija jāatjauno, lai tajā varētu uzstādīt jauno rentgenaparātu.

Līvānu 2. vidusskolā atklāja slāvu kultūras nedēļu.

Aglonā izskanēja katoļu koru dziesmu svētki. Tie bija sarīkoti par godu pirms 70 gadiem notikušajiem pirmajiem katoļu koru dziesmu svētkiem. Šoreiz Aglonā pulcējās 14 kori.

No 1. jūlija minimālā mēneša darba alga tika noteikta 60 latu apmērā.

Preiļu 2. vidusskolu pirmo reizi skolas vēsturē absolvēja 12.a klase, kas vidusskolas kursu mācījās valsts valodā. Skolas administrācija ar vecāku un pedagogu atbalstu bija pieņēmusi lēmumu vienu no 10. klasēm nokomplektēt mācībām valsts valodā. Balstoties uz iesniegumu pamata, 10.a klases skolēni uzsāka mācības valsts valodā, bet 10.b klase vidusskolas kursu apguva krievu valodā.

Aglonā notika pirmās latviešu jauniešu katoļu dienas. Jaunieši no dažādām draudzēm uz Aglonu nāca kājām, nesot līdzi Ikšķilē — pie pirmās mūra baznīcas Baltijā drupām — aizdegtu sveci. Tā degoša tika nesta visu ceļu un arī naktīs, glabājot baznīcās, netika nodzēsta.

Preiļos tika aizvadīts pilsētas vēsturē lielākais otrās tūkstošgades pasākums un Latvijas gada lielākais notikums sporta dzīvē — 3. Trīszvaigžņu spēles. Galvenās organizatoriskās rūpes bija uzņēmies toreizējais sporta klubs «Cerība» kopā ar Preiļu novada domi un rajona padomi. Spēļu atklāšanas gājiena priekšgalā soļoja toreizējais premjerministrs Andris Bērziņš, toreizējais izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Greiškalns, kardināls Jānis Pujats, toreizējais Preiļu rajona un Preiļu novada domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns. Sacensību norisei sekoja tūkstošiem skatītāju — preiļēnieši, viesi no citām Latvijas vietām, ārzemnieku komandas un līdzjutēji. Latgales novada komanda vieglatlētikā izcīnīja 19 medaļas, kurzemnieki — astoņas, zemgalieši — 22,vidzemnieki — 12, rīdzinieki — 20. Preiļos toreiz darbojās arī peldbaseins, un peldēšanas sacensībās piedalījās olimpisko spēļu dalībniece Agnese Ozoliņa. Skatītāji ar ovācijām un aplausiem sveica pirmās brīvvalsts laika peldēšanas čempionu Voldemāru Miezīti no ASV, kurš uz Trīszvaigžņu spēlēm Preiļos bija ieradies 85 gadu vecumā. Ar peldējumu Preiļos viņš atvadījās no aktīvajām sporta gaitām. Amerikāņu basketbolistu komandā bija sapulcējušies jaunieši no Hjūstonas, Adelaides, Vašingtonas, Pensilvānijas un pat no Dienvidāfrikas, bet kopīgi treniņi komandai sākās tikai pēc ierašanās Latvijā. Komanda neskuma par zaudējumu, bet izbaudīja vecāku tēvzemes gaisotni un piederību Latvijai. Jātnieku sporta sacensības notika zemnieku saimniecībā «Raipole». Ciemiņi no Floridas bija pārsteigti par Latgales zemniekiem, kuru mājās var notikt tik plašas sacensības.

Trīszvaigžņu sporta spēlēm bija sagatavota plaša kultūras programma. Pēc krāšņās atklāšanas ceremonijas laivā uz tumšajiem ūdeņiem skanēja vijole, skanēja leģendas parka Mīlestības kalniņā un vecajā pilī. Gatavojoties 3. Trīszvaigžņu sporta spēlēm, tika mobilizēta visa pilsēta — pašvaldības iestādes, sabiedriskās ēdināšanas un viesu uzņemšanas uzņēmumi, tika atjaunota vai uzlabota sporta bāze, ielas, parka estrāde. Rekonstruētā, papildinātā sporta bāze pēc spēlēm noderēja vietējo jauniešu sportošanai. Cilvēki draudzīgi, pilsēta sakopta, ļoti garšīgs alus, labāks nekā visā pasaulē, — atzina Vidvuds Celtniks no Pensilvānijas ASV, pasniedzējs universitātē, kurš uz spēlēm bija ieradies ar diviem dēliem — futbola komandas spēlētājiem. Sporta spēles noslēdzās ar Jāņu ielīgošanu un Līgo ugunskuru. Pēc policijas ziņām, Trīszvaigžņu sporta spēles Preiļos bija apmeklējuši 20 000 skatītāju, reģistrēti 5000 transporta līdzekļu.

Sagatavoja L.Rancāne

Izmantots 2001. gada «Novadnieka» komplekts

DZĪVOSIM SASKAŅĀ AR MĒNESS RITMU

No 19. līdz 22. jūnijam **augošs** Mēness. II Mēness fāze. No 23. jūnija līdz 25. jūnijam **pilns** Mēness. III Mēness fāze. 19. un 20. jūnijā Mēness atradīsies Skorpiona zīmē; 21. un 22. jūnijā – Strēlnieka zīmē; 23. un 24. jūnijā – Mežāža zīmē; 25. jūnijā – Ūdensvīra zīmē.

19., 20. jūnijs – piemērots laiks pirts un ķermeņa kopšanas procedūrām, masāžai. 19. jūnijs ir īpaši veiksmīga diena tiem, kuri ļaujas un paļaujas uz to, ka viss notiek īstajā laikā un vietā.

21. jūnijs – jāvairās no alkohola lietošanas – šajā dienā tas kaitē vairāk, var radīt lielākas problēmas.
Čika laiks 00.00 – 11.30.

23. jūnijs – no plkst. 9.30 līdz 19.30 vēlama atslodze, lietojot tikai ūdeni vai nesaldinātu zāļu tēju, bet 12 stundas pirms un pēc šī laika – viegli sagremojamu, liesu ēdienu.
Zāļu diena.
24. jūnijs – piemērota diena skaistumkopšanai, ādas tīrīšanai, mīkstināšanai, sejas maskām, manikīram.
Čika laiks 05.30 – 10.30.

24. jūnijs – Jāņu diena. **Jāņi** ir latviešu gadskārtas svētki, ko svin vasaras dienā, kad ir visīsākā nakts un visgarākā diena. Lai gan īsākā nakts parasti ir 21. vai 22. jūnijā, publiskas brīvdienas ir 23. un 24. jūnijā. Dienu pirms Jāņiem sauc par Zāļu dienu. Jāņu priekšvakarā cilvēki iet vākt puķes, no kurām pin sievietēm vainagus un liek galvā. Vīriešiem vainagi parasti ir no ozola lapām. Līgošana saistīta ar auglību un nelaimju novēršanu.

PASMAIDĪSIM

Īstu vīrieti salauzt nav iespējams, tādēļ sievietei atliek tikai viena iespēja — zāģēt.

☺ ☺ ☺

Man patīk pavadīt brīvdienas 3D formātā: dibens dziļi dīvānā.

☺ ☺ ☺

Auditorijas priekšā uzstājas zinātnieks:
— Ziniēt, mums izdevās sakrustot brūno lāci ar balto!
Kāds no publikas:
— Nu, un kādi rezultāti?
— Dzīvniekiem tas ļoti patika!

☺ ☺ ☺

Žēl, ka visi tie, kuri zina, kā vadīt valsti, jau strādā par taksistiem un krāvējiem.

☺ ☺ ☺

Izbijis bokseris stāsta blondajai draudzenei par savu dzīvi.

Pēc pāris stundām viņa beidzot ierunājas:
— Klau, vai bez Nokdauna un Nokauta tu vēl kaut kur esi ceļojis?

☺ ☺ ☺

— Sāra, skaties, lai tavs Ābrams pēc iespējas vairāk naudas iztērē kāzām.
— Kāpēc, māmiņ?
— Lai viņam vēlāk būtu žēl no tevis šķirties.

☺ ☺ ☺

Ja kāds tev gvelž visādas muļķības un vaicā «Vai saprati?» — labāk pamāt ar galvu, jo citādi nāksies klausīties vēlreiz.

☺ ☺ ☺

Kāda sieviete savā nelielajā kolektīvā kafijas pauzes laikā pastāsta, ka mīļākais uzdāvinājis zelta ķēdīti. Seko padomi:
— Vīram saki, ka draudzene iedeva panēsāt, ka pati par savu prēmiju nopirki utt.
Vienīgais vīrietis:
— Saki, ka atradi. Mana sieva nesen atrada zelta rokasspradzi... Bet kāpēc jūs visas tā smejaties?

Sludinājumus «Novadniekā» pieņem Preiļos, Brīvības ielā 14.
Reklāmas nodaļas tālr./fakss 65307057.
e-pasts: novadnieks@inbox.lv

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBAS

Vecbebru Profesionālā vidusskola

2013./2014. mācību gadā piedāvā apgūt šādas licencētas, akreditētas izglītības programmas un iegūt kvalifikāciju:

Kvalifikācija	Iepriekšējā izglītība, mācību ilgums
Ēdināšanas pakalpojumu speciālists	Pamatizglītība, 4 gadi
Viesmīlības pakalpojuma speciālists	Pamatizglītība, 4 gadi
Datorsistēmu tehniķis	Pamatizglītība, 4 gadi
Programmēšanas tehniķis	Pamatizglītība, 4 gadi
Biškopis	Pamatizglītība, 4 gadi
Konditors **ESF grupa (17-25 gadi)**	Pamatizglītība, vidēja izglītība, 1 gads
Restorānu pakalpojumu speciālists **ESF grupa (17-25 gadi)**	Vidējā, profesionāli vidējā izglītība, 1,5 gadi
Biškopis **(tālmācības programma)** (bez vecuma ierobežojuma)	Vidējā, profesionāli vidējā, augstākā izglītība, 1 gads
Lauksaimnieks **(tālmācības programma)** (bez vecuma ierobežojuma)	Vidējā, profesionāli vidējā, augstākā izglītība, 1 gads

Iespēja iegūt B kategorijas autovadītāja tiesības maksas grupā. Dzīvokļu tipa dienesta viesnīca (maksa Ls 6 mēnesī), ēdnīca, mācību kafejnīca, informācijas centrs, sporta angārs, stadions. Valsts stipendija Ls 7-20 mēnesī, ESF grupu audzēkņiem mērķstipendija Ls 50-80 mēnesī.

Dokumentu pieņemšana: no 2013. gada 10. jūnija līdz 31. jūlijam.
Uzņemšana 1. augustā. Papilduzņemšana līdz 22. augustam.

Kontakttālrunis: 65133606, 65133600,
e-pasts: vecbebrupv@gmail.com, www.vecbebri.lv

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus, cūkas.
Labas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svari.
Tālr. 26142514, 20238990.

PĒRK
Mazda 626, Mitsubishi Galant, Mercedes, Toyota Carina E automašīnas ar benzīndzinējiem 1988-1991.
Izsniedzam likvidācijas sertifikātus.
Mob. tālr. 29285156.

Sludinājumus "Novadniekā" pieņem Brīvības ielā 14, Preiļos.
Tālr. 65307057.
e-pasts *novadnieks@inbox.lv*

BARKAVAS PROFESIONĀLĀ VIDUSSKOLA
Dzirnavu iela 1, Barkava, Barkavas pagasts, Madonas novads, LV-4834
Tālr. 64807211, fakss 64807212, e-pasts:
Uzņem audzēkņus 2013./2014. m. g. šādās specialitātēs:
Izglītības programmas pēc 9. klases, mācību ilgums 4 gadi

Būvdarbi,	*Apdares darbu tehniķis*
Viesnīcu pakalpojumi,	*Viesmīlības pakalpojumu speciālists*
Lauksaimniecība,	*Lauku īpašumu apsaimniekotājs*
JAUNUMS!	
Kokizstrādājumu izgatavošana,	*Būvizstrādājumu galdnieks*

ESF RROGRAMMAS
Pēc vispārējās vidējās izglītības vai profesionālās vidējās izglītības, ilgums 1,5 gadi

Skaistumkopšanas pakalpojumi,	*SPA administrators;*
Būvdarbi,	*Apdares darbu tehniķis*

Sīkāku informāciju skatīt mājas lapā *www.bavs.lv*
Dokumentu pieņemšana no 17. jūnija.

SIA "VS TEKS" AICINA DARBĀ šūšanas operatores darbam ar overloka mašīnām.
Tālr. 26432177.

SIA Lauku Miesnieks iepērk mājlopus.
Augstas cenas.
Samaksa tūlītēja. Svari.
Tālr. 20207132.

Dodu visaugstāko cenu par meža īpašumiem, cirsmām, zemēm.
Tālr. 20318082, 27413393.

SIA „LATVIJAS GAĻA" iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus.
Svari. Samaksa tūlītēja.
Tālr. 28761515.

Mūsu sirdīs paliks tava mīlestība,
Tavs dziedātais — aijā žūžū...
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Andim, Solvitai un Arvim, pavadot VECMĀMIŅU mūžības ceļā.
Salas pamatskolas skolēni, skolotāji

Pārtrūka stīga, apklusa balsis,
apdzisa zvaigznes, saira sapņi,
...un atkal viena dziesma nav līdz galam izdziedāta.
Izsakām līdzjūtību Pelšu ģimenei, Kristiānu PELŠU mūžībā pavadot.
Preiļu novada dome

Labais Jēzus, dodi, Dieva mierā aizgājušam, debess svētlaimi uz mūžiem. /118.Ps./
Sāpju smeldzē esmu kopā ar Pelšu ģimeni, pāragri DĒLU zaudējot.
Kristiāna audzinātāja sākumskolā
Anastasija Vilcāne

Kam, Laimiņa, skopa biji,
Man mūžiņu vēlēdama.
Kam tu mani jaunu, stipru
Zemes mātei atvēlēji.
Veronika un Eduard, esam jūsu skumjās līdzās.
Ansamblis "Virši"

---

gaiss pilns taureņiem tik savādiem
jums nav jāgrib it nekas no tiem
gan jau virs tām rētām, kuras dzīs
viņi debesīs ko ierakstīs
Skumstam līdz ar Eināra un Intas ģimeni, tik pēkšņi KRISTIĀNA dzīves pavedienam pārtrūkstot.
Tiltiņu ģimene,
Broņislava un Emanuels Pelši

KRISTIK, tu vienmēr būsi mūsu sirdīs un kopā ar mums ģērbtuvēs, un uz ledus laukuma, un mūsu mazajiem puikām būsi elks.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību KRISTIĀNA ģimenei, viņu pāragri zaudējot.
Preiļu hokejistu saime

No atmiņas paliek tik starojums maigs
Tā kā liedagā saulrieta pēdas.
Dziļo sāpju brīdī esam kopā ar Kristiāna PELŠA ģimeni.
Preiļu novada vakarskolas kolektīvs un 2011. gada absolventi

Nejautājiet man vairs neko,
Es nezinu, kādēļ tik pēkšņi atstāju jūs.
Kāpēc aizlūza spārni, kāpēc aizsmaka balss,
Un man pietrūka spēka aiziet uz mājām.
Veriņ, tev un taviem mīļajiem klusa līdzjūtība, pavadot MAZDĒLU vistālākajā ceļā.
Greižu ģimene

Vasaras saulgrieži būs 21. jūnija rītā

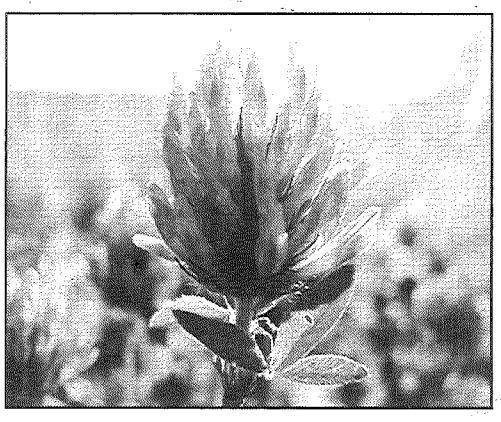

Piektdien, 21. jūnijā, plkst.8.04 iestājas – vasaras saulgrieži. Tā būs gada garākā diena, savukārt īsākā nakts būs nakts no ceturtdienas uz piektdienu. Vasaras saulgriežus mēdz atzīmēt gan kā vasaras vidu, gan kā astronomiskās vasaras sākumu. Gada garākajā dienā saules spīdēšanas ilgums Latvijā būs no 17 stundām un 35 minūtēm Latgales dienvidos līdz 18 stundām un septiņām minūtēm Kolkasragā, liecina dati no ASV Nacionālās okeānu un atmosfēras pārvaldes Saules kalkulatora.

Vasaras saulgrieži ir moments, kad saule sasniedz lielāko attālumu uz ziemeļiem no debess ekvatora. Šajā laikā saule debesīs atrodas maksimāli augstu. Astronomi saulgriežus mēdz dēvēt arī par solstīciju, kas, burtiski tulkojot no latīņu valodas, nozīmē «saule stāv uz vietas», jo punkts, kurā redz lecošu vai rietošu sauli, apstājas un pēc šīs dienas maina savu virzienu.

Pēc saulgriežiem naktis kļūs arvien garākas, bet dienas – īsākas. 22. jūnijā dienas garums būs par sešām sekundēm mazāks, pēc nedēļas diena būs kļuvusi par četrām minūtēm īsāka, bet pēc mēneša saules spīdēšanas ilgums būs jau par aptuveni stundu mazāks.

Astronomiskais rudens šogad sāksies 22. septembrī īsi pirms pusnakts, bet astronomiskā ziema – 21. decembrī plkst.19.11. Tā kā Zemeslode pa savu eliptisko orbītu nepārvietojas konstantā ātrumā, ziemeļu puslodē astronomiskais pavasaris un vasara ir garāka nekā rudens un ziema. Gan pavasaris, gan vasara ilgst aptuveni 93 dienas, savukārt rudens un ziema – aptuveni 89 dienas.

NOVADNIEKS
LAIKRAKSTS • AGLONAS • LĪVĀNU • PREIĻU • RIEBIŅU • VĀRKAVAS • NOVADAM

Līdz Līgo svētkiem paspēj abonēt "NOVADNIEKU" 2013. gada 2. pusgadam!

Abonementa cena
6 mēnešiem – Ls 20,16
3 mēnešiem – Ls 10,08
1 mēnesim – Ls 3,36.

Abonēt var visās pasta nodaļās un pie pastniekiem;
internetā: *www.abone.pasts.lv* vai pa tālruni 67008001;
redakcijā Preiļos, Brīvības ielā 14, mājas lapā *www.novadnieks.lv* sadaļā "Abonēšana" vai pa tālruni 65307057.